

DIARI DE SESSIONS

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

X legislatura
Quart període

Sèrie C - Número 447
2 de juliol de 2014

Comissió d'Estudi del Dret a Decidir

Presidència de la M. H. Sra. Núria de Gispert i Català

Sessió núm. 12

SUMARI

Compareixença

de Carles Viver i Pi-Sunyer, president del Consell Assessor
per a la Transició Nacional, per a presentar els darrers informes (tram. 357-00685/10)

p. 3

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El DSPC reproduceix només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

Transcripció i correcció: Mallol Traductors Associats · Imprès al Parlament
ISSN: 0213-7976 (general), 0213-7992 (sèrie C) · DL: B-3.468-1982 · www.parlament.cat

SESSIÓ NÚM. 12

La sessió s'obre a les quatre de la tarda i tretze minuts. Presideix la presidenta del Parlament. Assisteixen la Mesa la secretària general i el lletrat major.

Hi són presents els diputats Antoni Font Renom i Oriol Pujol i Ferrusola, pel G. P. de Convergència i Unió; Gemma Calvet i Barot i Pere Aragonès i Garcia, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Maurici Lucena i Betriu, pel G. P. Socialista; Jaume Bosch i Mestres, pel G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i David Fernández i Ramos, pel G. Mixt.

Assisteix a aquesta sessió el president del Consell Assessor per a la Transició Nacional, Carles Viver i Pi-Sunyer.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

Punt únic: Compareixença de Carles Viver i Pi-Sunyer, president del Consell Assessor per a la Transició Nacional, davant la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir per a presentar els darrers informes (tram. 357-00685/10). Comissió d'Estudi del Dret a Decidir. Compareixença.

La presidenta del Parlament

Bona tarda a tots els membres de la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir.

Compareixença

de Carles Viver i Pi-Sunyer, president del Consell Assessor per a la Transició Nacional, per a presentar els darrers informes (tram. 357-00685/10)

I saludar, primer, el senyor Carles Viver i Pi-Sunyer, president de l'Institut d'Estudis Autònoms i del Consell Assessor per a la Transició Nacional. Avui l'hem convidat perquè ens posi sobre la taula els diferents estudis que el consell assessor ha anat elaborant en els darrers mesos, i molt especialment el que concerneix la Unió Europea.

Jo, sense més, li dono la paraula, i després farem el que habitualment hem fet en aquestes comissions, que és, a partir de la seva exposició, doncs, fer-li les preguntes o demanar-li els aclariments que siguin necessaris, i després ell acabaria la sessió.

Sense més, Carles, tens la paraula.

El president del Consell Assessor per a la Transició Nacional (Carles Viver i Pi-Sunyer)

Presidenta..., i moltes gràcies per haver-me tornat a convidar a participar en els treballs de la Comissió d'Estudi pel Dret a Decidir. En el requeriment de compareixença se'm requereix, precisament, per fer això, presentar els darrers informes del Consell Assessor per a la Transició Nacional.

El 16 de setembre del 2013, és a dir, ara fa deu mesos, ja vaig tenir ocasió de presentar el primer dels informes, l'informe sobre la consulta sobre el futur polític de Catalunya. Des d'aquella data, des de fa deu me-

sos, el Consell Assessor per a la Transició Nacional ha lliurat al Govern, i de fet ha presentat també, cinc informes més. Són el de l'Administració tributària de Catalunya; el de les relacions de cooperació entre l'Estat espanyol i un eventual estat català; el de la internacionalització de la consulta i del procés d'autodeterminació de Catalunya; el de la seguretat de les tecnologies de la informació i de la telecomunicació –o de la comunicació–, i, finalment, el mes d'abril passat, el darrer que vam lliurar al Govern és el de les vies d'integració a la Unió Europea.

Els puc avançar, quasi com a primícia, que en aquest moment el consell assessor tenim ja aprovats quatre informes més –quatre informes més–, i que estem a punt –a punt– d'aprovar –estem pendents del que en podríem dir una darrera correcció d'estil– dos informes més. Per tant, en tenim sis que, pràcticament..., quatre de llestos i dos que estan pràcticament llestos. Aquests els presentaríem, en principi, el dia 14 de juliol. El dia 14 de juliol presentaríem..., lliuraríem al Govern i presentaríem aquests sis. Si aquests dos últims que els dic que estan encara pendents de l'última correcció d'estil no els poguéssim presentar, en lloc de sis ens en quedarien vuit, per arribar als divuit als quals ens vam comprometre. El nostre objectiu és entregar-los tots, lliurar-los tots, a finals del mes de juliol –els divuit–, perquè els tenim ja tots molt avançats. És cert que n'hi han dos que van una mica més retardats, i que aquests dos podrien anar, com els mals estudiants, per a setembre. (*Veus de fons.*) Per a setembre, la primera quinzena de setembre, no? Però la idea és, segur –si no fos que passés alguna cosa molt estranya–, que a finals de juliol en tindrem setze, i és possible que tinguem els divuit.

I bé, situat una mica l'estat de la qüestió, pel que fa als cinc informes que ja hem lliurat al Govern, però que no he tingut encara ocasió o no havia tingut ocasió fins avui de presentar-los a la comissió, aquests són informes que estan a disposició de tothom; estan penjats a diferents webs, estan penjats al web de la Presidència, web del Consell Assessor per a la Transició Nacional, i d'altres, eh? –per exemple, la de l'Institut d'Estudis Autònoms. Atès que estan penjats, i atès que, a més a més, dispo d'això, d'uns trenta-cinc, quaranta minuts –segons em diu la presidenta–, jo crec que d'aquests quatre l'única cosa que faré serà donar notícia, molt breu, del seu contingut, i, en canvi, em centraré més en el darrer d'aquests informes, que és, com dic, el més recent, i a més a més és el que ha suscitat més controvèrsia i més polèmica, no solament dintre les nostres fronteres, sinó, com vostès saben, fins i tot fora de les nostres fronteres, on en alguna ocasió hem tingut dificultats per poder-lo presentar.

Bé, el primer d'aquests cinc informes, que és el que porta el número 2 –perquè el primer és el de la consulta–, és el relatiu a l'Administració tributària de Catalunya. És un informe llarg –massa llarg, possiblement: té cent trenta pàgines– en el qual el que fem, essencialment, és analitzar les característiques funcionals i les característiques orgàniques o institucionals que hauria de tenir una futura Administració tributària catalana amb capacitat per gestionar

tots els tributs pagats pels ciutadans de Catalunya. Concretament, el que s'hi analitza –de manera molt breu– són, d'una banda, els principis fonamentals que haurien de regir el model de gestió d'aquesta Administració tributària. S'analitzen, per exemple, no ho sé –entre d'altres, eh?–, el principi d'eficiència, tan malmès últimament –que hem descobert que el nostre sistema de... la nostra Administració és de les més ineficients que existeixen, no?–; o el principi de col·laboració entre l'Administració, els contribuents i els intermediaris fiscals; o el principi que s'ha de muntar un sistema de prevenció i control més centrat en els que no contribueixen havent-ho de fer, que no pas en els que contribueixen però tenen petites dificultats a l'hora de fer aquestes declaracions, no?

I, d'altra banda, juntament amb aquests principis que fan referència al funcionament de l'Administració tributària, el que s'analitzen són les característiques principals que haurien de tenir les institucions, els organismes d'aquesta Administració; per descomptat, l'Administració tributària de Catalunya, el consell tributari, la junta de tributs. El tema de les duanes –aquí s'hi posa especial èmfasi, no? Les duanes han de començar a funcionar el mateix dia en què comencés a funcionar un nou estat. No es pot aturar el flux duaner, perquè seria tant com aturar el flux comercial, no?, i, per tant, s'ha de posar especial èmfasi en aquestes. I especial èmfasi també es posa en aquest estudi en tot el tema de l'estructura informàtica, que és una peça clau en les administracions tributàries actualment, no? S'arriba en aquest informe a fer una estimació dels costos de funcionament d'aquesta Administració, el rendiment econòmic que podria tenir aquesta Administració tributària, i fins i tot el personal que seria necessari, que es pondera entre set i vuit mil persones que haurien d'estar en aquesta Administració.

I, fixats aquests objectius, tant funcionals com orgànics, el que es fa després és analitzar les estratègies, diríem, i les mesures que hauria d'adoptar la Generalitat per tal d'assolir aquests objectius, no? I aquí es distingeixen dues etapes: des del moment actual –des del moment que es va entregar aquest informe– fins al moment en què es constitueixi el nou estat, i una segona etapa, els primers mesos –els primers mesos– de funcionament del nou estat. I en cada una d'aquestes dues etapes s'analitzen dos escenaris: un escenari de col·laboració amb l'Estat, i un escenari de no col·laboració amb l'Estat. Perquè, evidentment, les mesures i les estratègies són molt diferents en aquests dos escenaris.

Bé, el tercer informe, i el segon d'aquest bloc, és el relatiu a les relacions de cooperació que els deia abans entre un eventual estat català i l'Estat espanyol. Aquest és un informe que conté un missatge que jo crec que és molt potent, tant de cara interna, dintre de Catalunya, com de cara a fora, no?, malgrat que em sembla que aquest missatge en alguns casos no s'ha arribat a entendre en profunditat, jo crec, no? L'informe parteix de la idea fonamental que aquest procés de transició nacional que eventualment podria portar al fet que Catalunya es convertís en un estat independent hauria de ser una bona oportunitat per establir un

nou marc de relacions, de cooperació, entre Catalunya i Espanya, i entre l'Estat espanyol i aquest nou estat català, no?

En aquest informe partim de la idea que aquest procés de transició no té com a finalitat primordial simplement separar-se d'Espanya i aïllar Catalunya d'Espanya. Parteix de la base que els vincles individuals i els vincles col·lectius que tenim amb Espanya són molt importants, són de tipus afectiu, de tipus històric, de tipus cultural, de tipus econòmic, etcètera, entre les dues parts, i que, per tant, del que es tracta en aquest procés és de millorar les relacions, el que passa que sobre uns principis totalment diferents: a partir del principi d'igualtat i el principi de respecte mutu entre les dues parts.

I a partir d'aquesta constatació, a partir de l'anàlisi de les experiències estrangeres que demostren que en aquests processos de separació, fins i tot els més traumàtics, al final, al cap d'un temps, de vegades molt breu, es restableixen les relacions de cooperació –en tots els casos es restableixen–, es fan propostes veient l'experiència internacional, propostes de cooperació amb institucions, diríem, amb finalitats generals, per exemple, des del Consell Nòrdic –se'n va treure punta, aquí, als mitjans de comunicació–, el Benelux, el British-Irish Council, que existeixen, que es creen, no?, en molts d'aquests casos, perquè no pot ser d'altra manera, com no pot ser d'altra manera la creació d'organismes de cooperació ja no generalistes, sinó específics, sectorials; després d'una separació, s'hauran d'establir, forçosament, no ho sé, mecanismes de cooperació per a l'abastament de l'energia, per als recursos hidràulics, per als transports terrestres, per a la sanitat, per al medi ambient, etcètera, no?

I l'informe, al final, dedica una especial atenció a un tema que evidentment preocupa, que és el de les relacions que caldria tenir amb aquelles comunitats autònomes de parla i/o cultura catalana i que quedarien a l'Estat espanyol, i també s'analitza aquesta qüestió.

Pel que fa a l'informe relatiu a la internacionalització de la consulta i en general del procés d'autodeterminació, aquí l'objectiu –és un informe, aquest, breu– era donar..., o és el de donar o oferir al Govern de la Generalitat arguments per justificar davant de la comunitat internacional, dels actors internacionals, tant la celebració de la consulta com el procés d'autodeterminació. I aquí, els arguments que s'utilitzen són prou coneguts. Són relacionats tots ells amb el principi democràtic, el principi d'autodeterminació de les nacions, i el que se'n diu, normalment, el «principi de l'últim remei»: el principi d'últim recurs; és a dir, explicar –explicar a fora– la situació enormement precària en què es troben en l'actualitat l'autogovern de Catalunya i el reconeixement nacional de Catalunya, i explicar els intents que s'han fet per part de la ciutadania i dels poders públics de Catalunya des de fa molt de temps per redreçar aquesta situació, i que al final, com a últim remei, no queda altre..., que el de convocar una consulta per preguntar als ciutadans què volen respecte a aquest futur; i, per descomptat, si aquesta consulta..., el seu resultat és favorable a la independència, doncs, per tirar endavant aquest mandat –aquest mandat.

L'informe recomana que s'utilitzin sempre aquests tres arguments, però possiblement posant més èmfasi en un o en l'altre segons l'estadi del procés. Per a la consulta, evidentment, és important insistir en el tema del principi democràtic; per a les següents fases és molt possible que s'hagi d'utilitzar més l'argument de l'últim remei. I també es posa èmfasi en el fet que la utilització d'aquest argumentari s'ha de modular d'acord amb els auditoris als quals es dirigeixi. No és el mateix anar a defensar aquest procés i la consulta al Regne Unit, que anar-ho a defensar a França, que anar-ho a defensar als països bàltics: cada un d'ells té... I es fa una mica una recomanació, respecte dels diferents fòrums, de quins són els arguments que s'haurien d'utilitzar.

L'informe, finalment, sobre la seguretat de les tecnologies de la informació i de les comunicacions. Es parteix de la constatació òbvia que a les societats actuals, evidentment, aquestes tecnologies, les denominades TIC, tenen una importància vital simplement per assegurar el funcionament d'aquestes societats actuals, i, per tant..., la necessitat de preservar la possibilitat d'utilitzar aquestes tecnologies durant tot el procés.

I, ja entrant en l'últim d'aquests..., el darrer d'aquests informes que hem presentat és el que jo els deia abans de les vies d'integració d'un eventual estat català a la Unió Europea. En aquest informe intentem donar resposta a tres grans qüestions. La primera qüestió, primera i fonamental, malgrat que com veuran després jo dic que està mal plantejada..., però la primera, la primera qüestió, normalment la que ens plantejem sempre, és si un futur estat català, en el moment de constituir-se com a tal i de sol·licitar la seva integració a la Unió Europea, quedaria dins o fora de la Unió. La segona pregunta: si es quedés fora de la Unió, quines vies hi haurien per reintegrar-se a la Unió Europea. I la tercera: mentre quedés fora de la Unió Europea, quines alternatives tindria el nou estat per continuar mantenint sobretot les relacions econòmiques i comercials amb els altres estats europeus i, en definitiva, evidentment, amb la comunitat internacional.

Respecte d'aquestes tres preguntes de si un futur estat quedaria dins o fora de la Unió Europea i vies d'integració, l'informe parteix del principi que a aquesta pregunta s'hi poden donar essencialment quatre grans respostes, que obren quatre escenaris diferents. La primera resposta és la de la permanència pura i dura –la de la permanència. El nou estat continuaria formant part de la Unió Europea, romandria dins de la Unió Europea; en definitiva, no se l'obligaria a sortir de la Unió per tornar a entrar-hi, sinó que es quedaria a dintre, atès que es tractaria d'un estat –d'un estat– que tindria –o un territori– unes institucions de govern i una població que ja formen part de la Unió Europea després de quasi trenta anys, i atès que –i això és important també– compliria tots i cada un dels requisits i totes i cada una de les condicions que posa la Unió Europea per ser un estat membre de la Unió –totes. De fet, seria un estat que compliria amb els..., o que compartiria els mateixos valors, principis, les mateixes estructures jurídiques, econòmiques i polítiques que la resta dels membres de la Unió Europea, no?

Certament, i això s'ha de destacar, per continuar dintre la Unió Europea s'haurien de modificar –i això s'ha de dir i s'ha d'acceptar– els tractats de la Unió, els tractats originaris de la Unió. Es tractaria de modificacions molt concretes i molt específiques. Per exemple, per posar el nom del nou estat al tractat, o per exemple per posar i integrar el català com a llengua oficial. Això està als tractats originaris, i, per tant, s'hauria de reformar. I, per descomptat, també s'hauria de reformar part del dret dels tractats o del dret derivat de la Unió Soviètica. (*Veus de fons i rialles.*) De la Unió Europea. (*L'orador riu.*) El lapsus. Però el que passa, que això es faria –això es faria– després que el Consell Europeu, en principi, reconegués que el nou estat es queda a dintre de la Unió Europea, i, a més a més, que s'establís algun mecanisme per garantir l'efectivitat, des del primer moment, d'aquesta permanència a la Unió Europea.

La segona resposta, el segon gran escenari, és el de la integració o adhesió *ad hoc*, diríem, un procediment específic per al cas de Catalunya o per al cas d'Escòcia, hipotèticament, que garantís que es fa sortir Catalunya de la Unió Europea, però que la reintegració a la Unió Europea es faria de manera ràpida, i, sobretot –molt més important que la rapidesa–, que mentre aquest nou estat estigués fora de la Unió Europea, durant aquest període de temps es continuaria aplicant pràcticament el dret europeu a Catalunya; especialment, es continuarien aplicant tots els aspectes del dret europeu que afecten els temes econòmics i els temes de relacions comercials. (*Pausa.*) En virtut del principi que jo deia abans, no?, la idea fonamental que la Unió Europea acceptaria que Catalunya ha estat formant part, com a regió, evidentment, o com a part d'un estat membre, però ha estat formant part de la Unió Europea, i, per tant..., per exemple, si es donés un vet d'un estat, que tothom sabem més o menys quin pot ser, i fos difícil o impossible el primer escenari, se'ns obligaria a sortir. Però, ateses les condicions específiques que tindria Catalunya, mentre s'estigués fora es garantiria transitòriament –transitòriament– l'aplicació del dret europeu.

Arribat en aquest punt, l'informe insisteix molt en una idea que a mi em fa l'efecte que és fonamental –i lliga amb allò que jo els deia abans que la primera pregunta solem formular-la malament. Insisteix molt en la idea que el primer i el segon escenari són, a efectes pràctics, pràcticament iguals. Des del punt de vista pràctic, romandre dintre la Unió Europea de manera automàtica, però sabent que això no és immediat sinó que requereix reformar els tractats de la Unió –per tant, aquest primer escenari–, i el segon escenari –ens fan sortir, però mentre estem fora ens garanteixen que ens aplicaran pràcticament tot el dret europeu, essencialment el que afecta temes econòmics i temes comercials–, doncs..., en la pràctica, la diferència pot ser realment mínima, no? I per això el que es diu en l'informe és que el gran dilema que té Catalunya no és si estarem dintre o fora, com solem dir, no? Jo crec que aquí ens hem tirat un tret al peu, també, no?, cosa que fem sovint. Dir: «És que ens quedarem a dintre.» Doncs, ara veurem que possiblement no ens quedarem a dintre. L'escenari primer és difícil. El que

passa, que entre el primer i el segon, hi insisteixo, les diferències pràctiques són molt petites.

El tercer escenari és el de l'adhesió ordinària. Catalunya es veuria obligada a sortir fora de la Unió Europea, i el seu reingrés no es faria a través d'un sistema *ad hoc* especial, sinó que el seu reingrés es produiria com qualsevol estat tercer, no? I, per tant, es posaria a la cua dels –em sembla que són sis estats– sis estats que han demanat el seu ingrés a la Unió Europea, que se'ls ha reconegut com a candidats, però se'ls ha dit: «Posin-se a la cua», no? I ens posarien a la cua d'Islàndia, de Macedònia, de Montenegro, de Sèrbia o de Turquia. I després aniria Catalunya –i, si escau, Escòcia.

I el quart escenari seria l'escenari de l'exclusió –de l'exclusió. Catalunya hauria de sortir de la Unió Europea i en restaria a fora *sine die*, per un temps indefinit. Ara se sol dir que quedariem volant a l'espai sideral –la fórmula que ara s'utilitza, no? Quedariem a l'espai sideral, ja que no se'ns acceptaria ni com a candidats, ni per posar-nos a la cua, no? Aquest escenari provoca o produiria alguna paradoxa, alguna paradoxa curiosa, perquè només es podria produir aquest escenari si prèviament l'Estat espanyol i la Unió Europea ens haguessin reconegut com a estat independent, perquè si no, eh?, si no ens reconeixen com a estat independent per poder-nos fer fora, continuariem estant a la Unió Europea com a regió de l'Estat espanyol, no?, ens quedariem, diguem-ne, allà.

Clar, aquesta ficció..., que s'està repetint en alguns àmbits, i a Europa ho diuen alguns, i alguns diplomàtics que corren per aquí de vegades també ho diuen, aquests que et diuen: «No, no, si no us prohibiran entrar, és que no us deixaran sortir de la Unió Europea, perquè us diran: “No, no, continueu estant dintre de l'Estat espanyol com una regió de l'Estat espanyol”». Bé, aquesta ficció, que en definitiva és una ficció jurídica, només es podria mantenir mentre l'estat català no comencés a funcionar com un estat independent, perquè arribaria un moment, si això comencés a funcionar *de facto* –que és com es produeixen una gran part d'aquests processos, al final– com un estat independent..., home, la ficció de dir: «No, no, és que vostès continuen sent una regió de l'Estat espanyol» no es podria mantenir massa. Però, en fi, aquest seria el cinquè escenari: simplement, l'exclusió –l'exclusió.

Bé, centrada la qüestió en aquests termes, diríem, l'informe es pregunta: «Bé, d'aquests quatre escenaris, quin és el més probable que se'ns apliqui?» Per donar resposta a aquesta pregunta, l'informe parteix de dues premisses, dues premisses que si no es comparteixen, evidentment, tot l'altre raonament ja cau, no? El que passa, que són unes premisses bastant universalment acceptades. La primera premissa: que ni el dret europeu ni el dret internacional preveuen, de manera expressa, una situació com la que plantejaria Catalunya o com la que podria plantejar Escòcia; en definitiva, la situació d'una regió d'un estat membre que fa trenta anys que és membre de la Unió Europea, i que els seus ciutadans ja són ciutadans de la Unió Europea, i arriba un moment que diuen: «Vull continuar a la Unió Europea, però ara ja com a estat independent.» Això

no està previst en el dret europeu. Jo això ho he consultat amb gent, entre ells l'advocat general en cap del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, i amb molts altres, i diuen: «Això no està previst.» Això no està previst, no?

En definitiva, això vol dir que no està previst expressament. Això vol dir que si no es té en compte aquest fet, o es minimitza el fet que ja és una regió que pertany a la Unió Europea..., jo crec que això no passaria un test de raonabilitat jurídica davant de cap tribunal, de dir: «No, escolti, jo faig cas omís que vostè ja ha estat a dintre, i, per tant, jo li aplico l'article 49 dels tractats, com si fos...» Com a mínim, s'ha de tenir en compte, no?, perquè no està, hi insisteixo, previst expressament en els tractats.

I aquesta premissa permet treure una conclusió –una conclusió– a l'informe. I és que les tesis que afirmen que un eventual estat independent quedaria automàticament fora de la Unió Europea i per integrar-s'hi caldria que li apliquessin l'article 49, que és el de l'adhesió ordinària..., si això no està previst expressament, aquestes tesis són tesis que –com a mínim, des del punt de vista jurídic– utilitzen uns arguments que no són incontrovertibles, per no dir que no són sòlids jurídicament. Però, al mateix temps, cal reconèixer que tampoc pot aportar arguments sòlids la tesi contrària, els que diuen: «Ens quedem segur a dintre.» No, miri, no està previst. I, per tant, ni podem afirmar que ens quedem segur a dintre, ni poden afirmar, els que mantenen la tesi contrària, que ens quedarem fora i que haurem de seguir la via ordinària, no?

És cert –i aquí..., en això cal posar-hi èmfasi, i no es pot amagar, i a més s'ha de tenir en compte– que, com vostès saben, hi han alguns membres de la Comissió Europea i altres alts funcionaris de la Unió Europea –per exemple, del Parlament Europeu– que ja s'han pronunciat i han vaticinat que un estat català independent es quedaria fora de la Unió Europea i hauria de demanar la integració, no?, la integració per la via de l'article 49. Però si vostès s'hi fixen –jo les he repasades totes, aquestes declaracions–, sempre comencen dient, reconeixent..., el 2004 –el 2004– la Comissió Europea, de forma expressa –per tant, declaració oficial– diu –el 2004–: «Jo no em pronunciaré oficialment mentre no m'ho demani un estat respecte d'un cas concret i específic i real, i mentre no tingui un informe dels meus serveis jurídics.» Cap d'aquests tres requisits s'ha donat fins a l'actualitat.

Per tant, les opinions que estan emetent aquestes persones no expressen una opinió oficial de la Comissió Europea –no l'expressen. Són opinions seves, respectables, i, a més, a tenir en compte. No podem dir: «Mirin, no s'han pronunciat.» S'han pronunciat, són un precedent, estan sobre la taula, però no són una declaració oficial de la Comissió. No existeix encara, eh? Perquè, entre altres coses, l'informe jurídic no s'ha fet. Se'n va demanar un al Parlament Europeu, abans de les eleccions europees, i deuen recordar vostès que el Parlament en va fer cas omís, no va voler-se pronunciar. És més, si vostès s'hi fixen, en aquestes declaracions estan refusant l'escenari 1, estan refusant l'escenari de la permanència automàtica, però no diuen que

forçosament s'ha d'anar a l'escenari 3. No diuen que quan estiguem fora, o estigués fora l'estat català independent, no se li podria aplicar cap mena de règim transitori, no?

La segona premissa de la qual parteix l'informe és que la Unió Europea, quan se li han presentat supòsits semblants a aquests que se li plantejarien –semblants–, ha adoptat sempre –sempre– una actitud extremadament flexible i extremadament pragmàtica. Sempre. Ha utilitzat, ha aplicat el dret europeu amb una gran flexibilitat i pragmatisme, cercant en cada cas –en cada cas– la solució que li permetés compaginar o conjuminar millor els interessos de la Unió, els interessos dels estats membres, i els interessos de l'estat candidat. Sempre els ha trobat, els mecanismes. Em deien l'altre dia..., diu: «És que la imaginació dels juristes de la Unió Europea per resoldre casos complicats no té límits ni fronteres», eh? Vull dir, quan es posen a buscar solucions, les troben. I això és així. Sempre han sigut molt pragmàtics.

I en l'informe s'analitzen quatre o cinc exemples de casos en els quals han forçat molt les coses, no? El cas del Sarre. S'analitza el cas de Grenlàndia, que és un cas molt curiós; és una regió, com vostès saben, de Dinamarca. Dinamarca és un estat de la Unió Europea, i Grenlàndia un dia va dir: «Escolti, jo sóc una regió» –com podria ser Catalunya. Diu: «Però jo vull estar fora de la Unió Europea.» Es fa un referèndum, es guanya, i Dinamarca es dirigeix a la Unió Europea i diu: «Escolti, jo tinc una regió que se'n vol anar.» I la Unió Europea busca el sistema per dir: «Dinamarca pertany a la Unió Europea, però hi ha una regió que no hi pertany.» I fins i tot li fan, al final, un acord d'associació, no?

O el cas d'Alemanya unificada: hi entren 18 milions de persones de sobte, de cop i volta, no?, 108.000 quilòmetres quadrats, sense modificar els tractats de la Unió. O el cas de Xipre. El cas de Xipre, que seria el cas de..., de fet, seria el cas invers de l'escenari 2. Al cas de Xipre, tota l'illa pertany a la Unió Europea, però a la zona turcoxipriota no se li aplica el dret europeu, no? Per descomptat, són casos totalment diferents, eh? Algú ho ha volgut extrapol·lar i dir: «Escolti, com que a Alemanya van entrar sense necessitat de modificar els tractats, només a través de modificació d'alguna directiva i d'algun reglament, apliquem el sistema tal.» No: són casos totalment diferents. Aquests casos només es poden aportar com a exemple de flexibilitat –de flexibilitat. Però Déu n'hi do, la flexibilitat. En definitiva, mecanismes, diríem, per resoldre el cas català o escocès, eventualment, els tenen –els tenen.

D'aquesta segona premissa de la flexibilitat i pragmatisme, l'informe en dedueix tres conseqüències fonamentals. Primera conseqüència: que la Unió Europea té un gran marge de llibertat a l'hora d'escollir, interpretar i aplicar les normes del dret europeu, que existeixen i que s'han de respectar, en el cas català; un enorme marge de llibertat per escollir si aplica el 48 o aplica el 49 dels tractats de la Unió Europea, per escollir si els aplica en la seva literalitat o fa matisos –com ha fet molt sovint– en la seva aplicació, no?

Segona conseqüència: que es vulgui reconèixer o no, sobretot per part dels juristes. I aquí hem de fer un acte, diríem, d'humilitat: aquesta és una qüestió que no depèn, no es resoldrà, per criteris jurídics o per criteris essencialment jurídics. Aquesta és una qüestió que fonamentalment es resoldrà per criteris polítics. És una qüestió essencialment política, i al final, essencialment, d'interessos econòmics.

I tercera conseqüència d'això. La tercera conseqüència que es desprèn és que al màxim que podem aspirar és a fer un càlcul de probabilitat de quines són..., de quin dels quatre escenaris ens aplicaran, sense pretendre dir que n'hi ha un d'únic –que ja ho he dit una mica abans– que és el que forçosament s'ha d'aplicar. Això dependrà de molts factors –el fet que la Unió Europea i els estats membres, en definitiva, es decantin per una fórmula o per una altra. I de què dependrà? Doncs, dependrà essencialment de la força persuasiva que per a la Unió Europea i per als estats membres tinguin els arguments que posin sobre la taula els diferents actors en el moment que una Catalunya o un estat català independent demanés la seva integració a la Unió Europea. Molts d'aquests arguments ja estan sobre la taula i ja s'estan debatent. I al final, quin s'imposarà? Doncs, l'argument, diríem, o el conjunt d'arguments que li comprin els estats membres i la Unió Europea.

I llavors, en l'informe el que es fa és anar analitzant aquests arguments i veient, al final..., fent la valoració de quins és més probable que s'acabin aplicant. Concretament..., per exemple, a favor dels escenaris 3 i 4, no?, els escenaris de l'adhesió ordinària. Ens fan fora i ens envien a la cua de Turquia, Sèrbia i tal, o inclús ens fan fora i no ens admeten ni com a candidats. A favor: els arguments que s'estan utilitzant són, essencialment –vostès els coneixen–, primer, l'argument que la mateixa Unió Europea qualifica de la «capacitat d'absorció» de la Unió Europea. Es diu sovint, eh?: «La Unió Europea ja té vint-i-vuit membres; si n'afegim un de més, encara fem més feixuga la gestió ordinària de la Unió Europea.»

Segon argument que també s'utilitza: l'efecte emulació que això podria tenir en altres regions d'altres estats que es podrien trobar amb problemes similars al problema que plantejaria..., que es planteja aquí a Espanya, no? L'argument de dir: «Si Catalunya s'accepta com a nou estat, això pot estimular altres regions europees a demanar la independència per esdevenir un nou estat, perquè saben que tenen l'accés a la Unió Europea.»

El tercer argument. El tercer argument és el de l'article 4.2 del Tractat de la Unió Europea, el de la integritat, el principi d'integritat territorial dels estats, no? Que si vostès se'l llegeixen..., jo me l'he llegit tres-centes vegades, perquè jo no sé com l'interpreta la gent, però aquest article només diu que es reconeix, per part de la Unió Europea, que mantenir la integritat territorial dels estats és una competència exclusiva de cada un dels estats. Això és el que diu, no? Bé, aquest és un argument que es posarà sobre la taula.

El quart argument –fort, evidentment– és el del vet, no? Que hi hagi un estat o diversos estats que simple-

ment vetin, per motius..., amb una finalitat sancionadora –perquè em penso que no en tindria cap altra, de finalitat–, que vetin el futur estat espanyol per sancionar-lo perquè ha intentat..., o perquè s'ha separat d'un estat preexistent. Aquest també és un argument que s'ha de ponderar i que s'ha de tenir en compte: el vet sanció, no?

L'informe no entra a valorar si aquests arguments estan ben fonamentats o no. Evidentment, cada un de nosaltres té la seva opinió, però no es tracta de dir: «No, és que està mal fonamentat, aquest.» No, es tracta simplement de veure si tindran més capacitat de convicció aquests o els altres arguments, els arguments contraris. L'única cosa que sí que no es pot estar d'entrar-hi, l'informe, és a discutir una mica el 4.2, no?, el 4.2 aquest de la integració territorial de l'estat; perquè, bé, tal com està redactat sembla clar, primer, que no fa referència a un nou estat que ja s'ha independitzat, i, sobretot, el que és segur que no permet el punt 4.2 és a la Unió Europea fer polítiques per evitar la separació d'una part d'un estat. Això, no. L'única cosa que estableix el 4.2 és el compromís de la Unió Europea, molt clar, de no entrar en aquesta qüestió, de considerar que és una qüestió interna dels estats, de cada un dels estats –no entrar aquí. Ara, el que..., no és un article que es pugui utilitzar per dir: «No, és que la Unió Europea ha de frenar, ha d'intentar frenar, aquests processos de separació.» Això no es fa: simplement, es reconeix que això és una competència dels estats membres.

Però, com dic, no s'entra a valorar si té pes, diguem-ne, per exemple, el principi aquest d'emulació. Quantes regions hi han a Europa que tinguin les característiques de Catalunya i tal, i dir: «Això és un perill»? O el fet d'ampliar-ho de vint-i-vuit a vint-i-nou: l'únic que pot fer és accelerar el que s'hauria d'accelerar, no?, si es vol que això funcioni. No s'entra a analitzar això, sinó que s'analitzen els altres arguments que es poden utilitzar a favor de l'escenari 1 o de l'escenari 2, que són arguments essencialment relacionats uns amb valors de la Unió Europea i drets, i els altres amb arguments més pragmàtics, no?

Des del primer punt de vista, el tema dels valors i dels drets, aquí es posa èmfasi –en l'informe– en una idea que també s'ha repetit, però que és potent, de dir que la Unió Europea és un organisme internacional, supranacional –com se'n vulgui dir–, d'integració. No és només de cooperació, sinó que és essencialment d'integració. Això vol dir que entre els seus objectius fundacionals hi ha l'objectiu d'intentar integrar el màxim d'estats europeus, situats en l'àmbit europeu, que compleixin una sèrie de requisits que els imposa la Unió; però està dintre del seu ADN, si hi ha un estat que compleix aquests requisits –aquests requisits–, doncs, que entri a formar part d'aquesta organització que vol..., que té aquesta finalitat integradora.

Es posa èmfasi sobretot, també, en la idea que no té massa sentit, des del punt de vista dels principis de la Unió Europea, refusar l'entrada o mantenir durant molt de temps a fora de la Unió Europea un estat amb els seus 7 milions i mig de ciutadans, que són ciutadans de la Unió Europea, i fer-los perdre aquesta ciu-

tadania i fer-los perdre els drets que tenen com a ciutadans europeus. Per tant, aquest és un valor que segur que també es tindrà en compte a favor dels escenaris 1 i 2, la idea aquesta de la ciutadania europea. El tema, també, dels drets dels ciutadans europeus que estan aquí a Catalunya enfront dels poders públics catalans, que podrien perdre aquests drets davant de l'estat..., del nou estat català. En definitiva, va fent aquest repàs. Es diu també que la Unió Europea cada vegada és més sensible a la protecció dels drets dels ciutadans europeus, no?, i, per tant, es fa difícil pensar que la Unió Europea miraria cap a un altre costat respecte a això de deixar 7 milions i mig sense ciutadania, sense drets europeus, i deixar els ciutadans europeus que estan aquí..., minvar-los els drets respecte als poders públics de Catalunya.

Però s'insisteix molt, sobretot, en el tema –com els deia abans– econòmic, no?, en el tema dels arguments econòmics. I des del punt de vista dels arguments econòmics és clar que, en principi, la permanència de Catalunya o d'un hipotètic estat català dintre de la Unió Europea, o el segon escenari –sortir, però l'aplicació transitòria del dret europeu, sobretot del dret econòmic europeu, durant aquest període–, evidentment és un escenari que afavoreix, en principi, els interessos econòmics d'Europa, dels estats membres europeus –de tots els estats membres: per tant, hi incloc també l'Estat espanyol, que és evident que es veuria afavorit per un ingrés de l'estat català. I, per tant..., i en definitiva, sobretot, també afavoriria els interessos de les més de les quatre mil empreses europees que estan radicades en l'àmbit, diríem, d'aquest nou estat. I que aquestes empreses no és creïble que toleressin amb facilitat que es possessin aranzels i es suspenguessin les llibertats de circulació, i que a partir d'aquell moment haguessin d'exportar els productes que elaboren aquí –exportar-los a Europa– pagant aranzels o amb barres en les llibertats de circulació. Això és difícilment creïble, i per tant és –segur– un argument que valoraran els estats. Com d'altres. El fet que... Jo crec que aquest és el més important, eh? I això, quan ho parles amb gent de fora i tal, tothom et diu: «Home, aranzels, no els posaran, no suspendran les llibertats de circulació.» És que és bastant difícil de creure. Per tant, s'està anant a l'escenari 1 o 2.

L'argument, també, que seria un estat contribuent net i no un estat receptor. Això sempre s'ha tingut en compte, en tots els processos d'adhesió. Aquí, realment, les quanties són petites. Això s'ha d'acceptar, no?, que és una quantia petita, però bé, és un argument més. Un altre argument: el fet que la majoria de les exportacions o del transport de mercaderies entre Espanya, entre l'Estat espanyol i la Unió Europea, es produiria a través del territori català. No es creïble que es posin, tampoc, aquests límits –no és creïble. Ho estic expressant malament: és argument fort a favor dels escenaris 1 i 2, no?

I arribats a aquest punt, el que fa l'informe és preguntar-se quins d'aquests arguments prevaldran. I la conclusió a la qual arriba l'informe –potser massa optimistament, s'ha dit– des de la perspectiva del nou estat, diríem, és que, finalment, si els que prevalen al

final són essencialment interessos polítics i interessos de tipus econòmic, és més probable, diríem, que tinguin més força persuasiva els escenaris 1 i 2 que el 3 i el 4. El que passa és que no es pot oblidar el possible –no sé si dir «probable»– vet de l'Estat espanyol. Si aquest vet es produís, l'escenari 1 és molt difícil que es produeixi. El més segur és que el nou estat quedés fora de la Unió Europea i hi hagués de tornar a entrar. Però, atès el balanç, diríem, d'arguments, el més segur també és que no ens posem a la cua de Kosovo, Montenegro i Sèrbia, ni ens deixessin a l'espai sideral, sinó que sembla que l'escenari més probable seria l'escenari segon.

I aquest és, en definitiva, el plantejament que es fa en aquest informe. Tanmateix, en aquest informe s'acaba també amb la conclusió de dir: «Bé, com que això no..., parlem sempre de càlcul de probabilitats, no es poden descartar els escenaris 3 i 4, i, per tant, que ens quedem fora, i que ens posin a la cua de Sèrbia i Montenegro.» I, per tant, s'analitza també, bé, la possibilitat, mentre hi hagi aquest lapse de temps, de fer acords, acords amb la Unió Europea i acords amb altres estats –s'analitzen des d'acords bilaterals, etcètera, l'EFTA, el Schengen, etcètera–, com a possibles alternatives.

I aquest és, molt resumidament, el contingut d'aquest informe que, com vostès saben, ha suscitat molta controvèrsia i que...

I res més, moltes gràcies per la seva amable atenció. Escoltaré amb molta atenció també els seus comentaris i intentaré respondre les seves preguntes.

Gràcies.

La presidenta del Parlament

Molt bé, gràcies. Començarem pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, i dono la paraula a la il·lustre diputada senyora Gemma Calvet.

Gemma Calvet i Barot

Gràcies, presidenta. Benvingut de nou, senyor Viver i Pi-Sunyer, i gràcies. Li demanem, també, que faci trasllat als membres integrants del Consell Assessor per a la Transició Nacional del nostre agraïment, l'agraïment del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, per l'excel·lent feina que han anat desenvolupant aquests mesos.

Fa pocs dies, una persona escocesa que estava aquí en visita, diguem-ne, institucional, ens va preguntar: «Els vostres llibres blancs on són?», no? I vam tenir l'orgull de poder dir: «Estan molt ben elaborats en el Consell Assessor per a la Transició Nacional.» I, en aquest sentit, li fem un reconeixement del que avui ens ha vingut aquí a presentar, pròpiament vinculat a la pertinença a la Unió Europea. Poques preguntes li hem de fer amb relació a aquest informe en concret, perquè crec que l'amplíssima exposició que ha fet i el mateix contingut de l'informe són molt clars, no deixen racons sense resoldre, i, per tant, en aquest sentit, volem aprofitar aquesta intervenció per fer-li una pre-

gunta vinculada també a aquest informe, però que no ha tocat directament.

En la primera compareixença que vostè va fer en aquesta comissió, que és una Comissió per a l'Estudi del Dret a Decidir, partiem d'una certa indefinició jurídica del concepte de «dret a decidir», com bé va ser reconeguda per les diverses persones que han vingut aquí, tots excel·lents juristes de diverses posicions, però denominador comú no existia, un pronunciament específic ni tampoc constitucional, sobre el dret a decidir. Avui estem en una situació diferent, atès que tenim una sentència del Tribunal Constitucional del mes de març, el 25 de març del 2014, que, tot i que en clau institucional és gravosa perquè revoca una declaració que el Parlament ha subscrit, incorpora en la seva àmplia argumentació jurídica un reconeixement explícit i constitucional del dret a decidir. I nosaltres li'n volem llegir un paràgraf, molt breument, perquè ens sembla que és transcendent, i li volem preguntar en relació amb quina valoració en fa, i quina interrelació pot tenir això amb els informes que ha anat emetent el consell que vostè presideix.

Diu el Tribunal Constitucional que: «Respecto a las referencias al “derecho a decidir”, cabe una interpretación constitucional, puesto que no se proclaman con carácter independiente y directamente vinculadas al principio primero sobre la Declaración de soberanía del pueblo de Cataluña, sino que se incluyen en la parte inicial de la declaración, en directa relación con la iniciación de un proceso. Estos principios son adecuados a la Constitución y dan cauce a la interpretación de que el derecho a decidir de los ciudadanos de Cataluña no aparece proclamado como una manifestación de un derecho a la autodeterminación no reconocido explícitamente en la Constitución, o como una atribución de soberanía no reconocida en ella, sino como una aspiración política a la que solo puede llegarse mediante un proceso ajustado a la legalidad constitucional con respecto a los principios de legitimidad democrática, pluralismo y legalidad. Cabe, pues, una interpretación constitucional de las referencias al “derecho a decidir” de los ciudadanos de Cataluña, y así debe hacerse constar en el fallo.»

Una mica més endavant, diu: «Uno de los principios fundamentales consagrado en nuestra Constitución es el principio democrático» –principi que vostès àmpliament han abordat jurídicament en els informes vinculats al procés per a l'autodeterminació a Catalunya–, i ho vincula a l'article 1, que aquesta intervinent en reiterades ocasions aquí ha fet valdre, vinculat a la necessitat de garantir el pluralisme polític; és a dir, tots aquells valors de l'article 1 de la Constitució espanyola conformen el nucli material del principi democràtic. Clar, el Tribunal Constitucional, quan..., al final d'aquesta àmplia disquisició jurídica sobre el dret a decidir, diu: «Por las razones expuestas debe concluirse que las referencias al derecho a decidir contenidas en la resolución impugnada, de acuerdo con una interpretación constitucional conforme con los principios que acaban de ser examinados, no contradicen los enunciados constitucionales, y que aquellas, en su conjunto, con las salvedades que se han hecho a

lo largo de la sentència, expresan una aspiración política susceptible de ser defendida en el marco de la Constitución.»

A nosaltres ens ha semblat imprescindible portar a aquesta comissió la lectura textual d'aquests paràgrafs d'una sentència que segurament marca un punt d'inflexió, i això és el que bàsicament li vull preguntar. Des del punt de vista jurídic, i des del punt de vista de l'argumentari restrictiu respecte a l'encaix d'una consulta, en el marc d'una llei de consultes catalana, sobre el futur polític de Catalunya, vinculat a aquesta concepció constitucional del dret a decidir i del principi democràtic, podria ser que el consell hagués inclús de revisar alguns dels seus informes en un sentit molt més optimista, jurídicament parlant, atès que ja s'han resolt alguns dels obstacles que vostès, jurídicament, havien identificat abans d'aquesta sentència del constitucional? És a dir, jurídicament no existia una referència constitucional explícita al dret a decidir vinculat al principi democràtic; avui la tenim. La tenim, i això convergeix amb arguments de posicions polítiques refractàries a la independència de Catalunya, però que, en canvi, poden trobar..., podem trobar un punt en comú, un punt, un tronc, basat en el principi democràtic, i a partir del treball també d'aquesta comissió, entorn d'aquest dret a decidir, que quan es va constituir la comissió pràcticament era inexistent com a dret explícitament establert des del punt de vista jurídic, almenys en l'àmbit constitucional espanyol.

No sé si m'he explicat prou. Aquesta és la pregunta que li faig. Li agraeixo, de nou, la seva disposició a reiterar la seva compareixença en aquesta comissió.

I nosaltres, a més, també li volem preguntar, vinculat a l'ampli ventall de lleis de consultes en la Unió Europea vinculades al principi democràtic, si vostè pot i vol pronunciar-se amb relació a la importància d'una llei de consultes que, a l'empara d'aquesta pròpia també sentència, dinamitza el principi de participació política, molt vinculat al principi democràtic, sobretot amb una consulta que no té un caràcter jurídic vinculant i que, per tant, té un estatus diferent que el referèndum, però que en canvi connecta directament amb una regeneració democràtica important en aquests moments a l'àmbit de la Unió Europea i a l'àmbit de les democràcies occidentals.

Gràcies.

La presidenta del Parlament

El doctor Viver i Pi-Sunyer prefereix contestar d'un a un els intervinents.

El president del Consell Assessor per a la Transició Nacional

Sí, breument, malgrat que evidentment la pregunta és molt interessant i hi podríem dedicar també molt de temps.

Jo crec que aquesta sentència és molt important, i hi ha un canvi, un canvi radical, entenc jo, amb la jurisprudència anterior, sobretot amb la relativa al *plan*

Ibarretxe, no?, que en aquella sentència es deia que només es pot fer, quan es pregunta en un referèndum o en una consulta sobre una qüestió la resposta de la qual, per implementar-la, cal una reforma de la Constitució..., no es pot fer una pregunta abans d'iniciar el procés, sinó només al final, i un cop s'ha fet tot el procés de reforma constitucional. Jo crec que aquesta sentència fa un canvi radical, i admet que es poden fer consultes prèvies a iniciar el procés de la reforma constitucional, de manera clara. Els puc dir que això ho vaig..., és una tesi que vaig defensar en un congrés que vam fer fa unes setmanes a Granada de professors de dret constitucional, i hi havia un magistrat del Tribunal Constitucional, i al final va acabar acceptant una mica aquesta tesi, no?, diguem-ne, que hi ha hagut un canvi important.

Jo no crec que això obligui a modificar el que vam dir en els altres informes, perquè nosaltres partíem d'aquesta idea que es podien fer aquests referèndums previs, eh? Però sí, aquesta sentència és molt important. És evident que diuen que jurídicament Catalunya no és un subjecte sobirà i que no té dret a l'autodeterminació. Això, jurídicament, és així. El que passa, que això es podia dir amb una declaració política, i aquí, per mi, és la crítica més forta que s'ha de fer a aquesta sentència. Va agafar una declaració política i la va convertir en una resolució jurídica, i llavors va poder dir que..., va poder declarar inconstitucionals aquests preceptes, que com a declaració política no ho eren, no? Jurídicament, evidentment, és així, no?, com ells van dir.

Però, dit això, després, sí, afirma –són coses relativament conegudes, algunes d'elles, no?–, com vostès saben, que això no és una democràcia militant, que es pot –diu– defensar i preparar qualsevol proposta, fins i tot contrària a la Constitució –qualsevol. I llavors, l'única cosa que prohibeix en el fonament jurídic –em sembla que és el tercer o el quart, al començament–, com a acte de preparació i de defensa, però essencialment de preparació, són els referèndums d'autodeterminació.

Llavors, què vol dir un «referèndum d'autodeterminació»? Ho explica en aquest fonament jurídic. Diu: «Els referèndums d'autodeterminació són els referèndums que es pretenen vinculants jurídicament»; que, un cop emesa la votació, els que han anat a votar en aquest referèndum s'imposen de forma automàtica. I afegeix més. Diu..., punt. «Això» –amb punt i seguit, no punt i a part– «és el mateix que ha dit el Tribunal Suprem del Canadà.»

És la primera vegada que jo veig en una sentència que el mateix Tribunal Constitucional ens dona les claus per interpretar el que ha dit. I si ens dona les claus per interpretar el que ha dit, per interpretar què vol dir «referèndum d'autodeterminació», i diu que és el que ha dit el Tribunal Suprem del Canadà, el que no pot haver dit el Tribunal Suprem del Canadà és que no es poden fer referèndums o consultes prèvies a la reforma de la Constitució, per la simple i bona raó que el Quebec ja n'ha fet dos i en pot continuar fent. I, per tant, ells ens diuen: «El que no hi cap és el referèndum d'autodeterminació.» Això és el que ha dit el Tribunal Suprem.

Per tant, tots els que no siguin referèndums d'auto-determinació, que siguin referèndums que no es pretinguin jurídicament vinculants... –políticament, evidentment, ho són, i per això l'Estat no vol que es faci aquest referèndum, perquè sap que el resultat el tindria sobre la taula i llavors ho hauria de gestionar políticament–, això, aquesta sentència ho accepta perfectament.

Per tant, a partir d'aquesta sentència..., la sentència del *plan Ibarretxe*, allò que deïem: «Només es pot preguntar al final», no. Es poden fer preguntes, es pot preguntar a una comunitat autònoma al començament. Ara, el problema que tenim és que això no soluciona tots els problemes, perquè llavors s'ha de veure si hi ha una via legal per poder fer aquesta pregunta. Jo crec que això vol dir que l'Estat pot, a través del 92, fer aquesta consulta prèvia a una comunitat autònoma, si vol. Pot autoritzar un referèndum com el que tenim a les nostres lleis de referèndum; que la tenim impugnada, però la podria autoritzar, en virtut d'aquesta sentència. Ja no ens poden dir, com van dir en el debat, quan vam anar..., els tres representants del Parlament Catalunya, que van dir: «Això és impossible, perquè no es poden fer aquestes consultes..., porque afecta a todos los españoles» –recordin que és el seu argument– «y requeriría una reforma de la Constitución.» Doncs, amb aquesta sentència –els vaig dir–, encara que afecti tots els espanyols, es pot fer una pregunta als ciutadans d'una comunitat autònoma, preguntant si volen iniciar aquest procés; que al final afectarà tots els espanyols i caldrà un referèndum de tots els espanyols, si cal, no?, però això ens ho permeten, i això jo crec que queda molt clar. Per tant, aquestes vies les tenim.

La via de la consulta. Evidentment, aquesta és una llei –no cal que ho diguem– fonamental; a més, importantíssima per a nosaltres. Aquí, els problemes que ens poden plantejar, evidentment, subsisteixen, perquè el fet que puguem fer aquesta consulta prèvia no vol dir que la via de la Llei de consultes a partir d'ara ja no tingui límits; té els límits del 122, que no sigui un referèndum encobert, i que estigui en l'àmbit de les nostres competències. I aquí, evidentment, tenim bons arguments per utilitzar un concepte de competència ampli i per fer una consulta que no sigui un referèndum encobert, simplement cridant un cens electoral diferent, etcètera.

En definitiva, agraeixo la pregunta perquè em permet completar el que jo he explicat abans. És un canvi molt important, aquesta sentència.

La presidenta del Parlament

A continuació, té la paraula l'illustre diputat senyor Maurici Lucena, del Grup Socialista.

Maurici Lucena i Betriu

Molt bé. Moltes gràcies, presidenta. Gràcies, professor Viver i Pi-Sunyer, per comparèixer de nou a la comissió parlamentària del dret a decidir. Avui ens ha explicat de manera molt breu diversos informes, jo

crec que cada un dels quals requeriria, si aquest fos de veritat l'objectiu d'aquesta comissió, doncs, un estudi i una discussió monogràfica, perquè són assumptes complexos que requereixen coneixements tècnics específics i que a mi em resulta, amb una intervenció com la d'avui, doncs, difícil comentar en tota la seva amplitud.

Jo voldria fer una consideració prèvia, no només a vostè, sinó a tots els membres de la comissió parlamentària, que és recordar, connectant amb la pregunta que ha fet la senyora Calvet i la seva resposta... –que crec que sí que ha anat molt al que és l'objecte original d'aquesta comissió–, voldria recordar als membres de la comissió el nom d'aquesta comissió. És una comissió sobre el dret a decidir, que, traduït al llenguatge amb què els socialistes ens sentim més còmodes, és sobre la necessitat política de fer una consulta sobre el futur polític –valgui la redundància– de Catalunya i les seves relacions amb la resta d'Espanya. Ho dic perquè els informes dels quals vostè ens ha parlat no parlen, *vamos*, ni tangencialment –excepte un dels que ha mencionat, que és la internacionalització del dret a decidir per tal de fer més fàcil o més probable la celebració de la consulta–, de la consulta: del que parlen és de les conseqüències d'una de les opcions que nosaltres volem consultar als catalans.

Ho dic perquè per un principi pur de simetria, vull recordar que en aquesta cambra, en aquesta sala, encara que no hi ha ni el Partit Popular ni Ciutadans, hi ha diversos partits –no només el socialista– que defensen opcions no independentistes –més igual si en diem «tercera via», opcions «confederals» o «federal»s. I, per tant, per aquest principi de simetria, estaria bé que el Govern –i a mi m'encantaria que fos a vostè mateix– encarregués informes sobre els mateixos temes que cobriessin no l'alternativa de la independència, sinó l'alternativa d'opcions en el marc de la tercera via, des de la confederal fins a una federal suau, un pas més enllà de l'actual estat de les autonomies. I crec que això és bo recordar-ho, perquè si un entra en aquesta sala, estic segur que si no sabés el títol d'aquesta comissió pensaria que és una comissió sobre les conseqüències d'una alternativa: la independència de Catalunya. I crec que no és just amb l'objecte inicial amb el qual es va crear aquesta comissió.

Després, li voldria fer una reflexió més general. Vostè, en poc més de mitja hora, ha parlat, com deia al principi, d'assumptes tècnicament molt complexos. Fixi's, he apuntat cinc àmbits, però segur que n'hi ha més: econòmics i tributaris, jurídics, relacions internacionals, sociològics, i ja només faltava –aquest..., ho dic ja amb ironia– que ens hagués il·lustrat també, després de les notícies que van aparèixer ahir, sobre les conseqüències en l'àmbit militar, no?, d'una Catalunya independent –afortunadament, no ho ha fet. Però sobre els altres quatre àmbits, vostè ha fet, i els mateixos informes, reflexions que em sembla que per l'essencialitat del tema el que requeririen és, probablement –i és una petició que faig als altres partits d'aquesta comissió–, doncs, que compareguessin experts temàtics. Perquè parlar d'una agència tributària és un tema..., jo sóc economista i no en sóc un expert, i reconec que cal

parlar amb experts en tributs; però també sobre temes sociològics i de relacions internacionals. Perquè el Renaixement ja fa molts anys que va passar, i crec que Leonardos da Vinci que puguin amb soltesa parlar, amb coneixement de causa, de qualsevol tema, doncs, malauradament, n'hi ha molt pocs.

I, miri, li vull fer alguns comentaris específics. Vostè ha parlat de l'informe de l'agència tributària. Jo aquest l'he llegit amb atenció, probablement per deformació professional, i li he de dir que la primera part de l'informe..., a mi em sembla que és un informe d'una gran qualitat. Crec que fa un repàs i una anàlisi comparativa internacional molt sòlids, però també és veritat que el que veig és que les conclusions a les quals arriba aquest informe després el Govern, suposo que pensant que això és un menú, no les fa seves en el seu discurs polític. Perquè aquest informe diu –ho dic per resumir-ho molt– que a curt i mitjà termini –és a dir, en el termini dels propers cinc anys, per entendre'ns– el funcionament d'una agència tributària catalana només seria possible –autònoma– en el cas que els ciutadans tinguessin tan bona fe –cosa que no passa en cap punt del planeta Terra– de pagar voluntàriament tots els seus impostos. I crec que és, això, una cosa molt sensata que diu aquest informe en la seva segona part, i que no ha estat traslladada a l'opinió pública.

Sobre la internacionalització del dret a decidir com a, diguem-ne, palanca per forçar la negociació amb el Govern espanyol i la seva eventual predisposició a acceptar la celebració de la consulta, vostè ha dit una cosa que a mi m'agradaria simplement qüestionar. Vostè ha fet una afirmació que..., penso que en seu parlamentària hem d'anar amb compte amb com les fem. Vostè diu: «Un argument per internacionalitzar el dret a decidir és explicar» –ha dit literalment, ho he apuntat per això– «l'estat precari de l'autogovern de Catalunya.» Jo no sé amb quin horitzó històric vostè fa aquesta afirmació tan categòrica. Deixant d'una banda l'evident voluntat recentralitzadora actual del Partit Popular, jo vull recordar en aquesta sala que l'Estatut d'autonomia de l'any 2006 està en vigor, i qualsevol que sigui la comparació que un fa, l'actual estat de salut de l'autogovern de Catalunya és el més elevat que ha tingut el nostre país, com a mínim en la història contemporània –me'n podria anar més lluny, però crec que seria ja una mica atrevit.

Llavors, anem amb compte, perquè vostè és una persona notable que forma part, com a president, d'un organisme, per delegació del Govern, i, en certa manera, ens representa a tots. Llavors, afirmacions d'aquesta contundència, que no se sostenen, encara que només sigui recordant que l'Estatut del 2006 està en vigor, doncs, no les utilitzem com si fossin un dogma de fe que haguéssim d'acceptar, perquè simplement li he de dir, i sento utilitzar aquest to tan cru, que això que diu vostè no és veritat. I, si vol, al torn de rèplica em podrà explicar en quin dels aspectes, respecte a la història contemporània, el nivell d'autogovern de Catalunya avui està en aquest estat precari, perquè jo tinc memòria històrica a través del que he llegit, i sé quin era l'estat d'autogovern de Catalunya, per exemple,

fa quaranta anys. Aleshores, anem amb compte amb aquestes expressions.

Després, respecte a l'informe a què vostè ha fet més èmfasi, jo l'he llegit amb molta atenció –el de les relacions d'una Catalunya independent a la Unió Europea–, i li vull plantejar, simplement, algunes consideracions. Vostè, de nou, ha dit una cosa que a mi em sorprèn, i per això penso que seria bo que vinguessin experts en la matèria. Vostè ha dit, literalment, que Catalunya, des del moment zero de la seva eventual independència –ho repeteixo, ho ha dit literalment–, «compliria tots els requisits per formar part de la Unió Europea». Jo suposo que vostè ignora, per tant, quin és el procés de *screening* i el procés d'adhesió formal a la Unió Europea. Li vull recordar que la Unió Europea, per admetre com a estat membre del seu club, ha de revisar la Constitució del país que demana l'adhesió. I els informes –i ho dic perquè ho sé literalment– que els països presenten quan demanen l'adhesió als jurítics són de milers de pàgines, milers de pàgines que requereixen, per tant, mesos d'estudi per part dels serveis jurídics de la Comissió Europea només per donar la llum verda, que estic segur que la nostra eventual Constitució d'un estat independent compliria. Però aquest procés de *screening* ha de ser certificat, i no val simplement una declaració retòrica i voluntarista del Govern que demana l'adhesió.

Després vostè també ha fet esment de consideracions econòmiques. Ha fet, sobretot, consideracions econòmiques qualitatives. A mi m'agradaria passar a les quantitatives. Quan parlem de la importància que Catalunya té a la Unió Europea, jo, evidentment, com a català que sóc, hi estic d'acord, però si aplico una lògica freda dels números, doncs, llavors, les coses, com gairebé sempre passa quan un parla de casa seva, són una mica menys importants del que a vegades tendim a pensar. Li'n poso un exemple: el PIB català en el conjunt de la Unió Europea representa un 1,5 per cent. Un 1,5 per cent, a vostè i a mi, ens pot semblar molt. En realitat és una xifra, en fi, regular: és la diferència entre un bon any i un any regular en creixement econòmic. Això és el que el PIB de Catalunya representa a la Unió Europea. També, per tant, anem amb compte a l'hora de fer pensar al conjunt de ciutadans de Catalunya que la Unió Europea sense Catalunya, doncs, en fi, aniria coixa i no podria anar pel món. Això, directament, no és veritat, per molts milers d'empreses que tinguem.

Penso que els arguments per convèncer el conjunt de la comunitat europea de la conveniència de comptar amb nosaltres en el cas que fóssim independents són uns altres, però no alguns que en la dinàmica de les relacions internacionals simplement són consideracions de segona o tercera derivada. Li posaré una xifra encara més contundent. (*L'oradorriu.*) Vostè ha parlat..., i perdoni que se m'escapi una mica el riure, perquè la xifra encara és més, no ho sé, irrisòria. Vostè ha parlat d'un saldo net del que Catalunya contribueix a la Unió Europea. Sap quant representa això respecte al PIB de la Unió Europea?: 0,01 del PIB –0,01 per cent. Per tant, fer-ho servir, això, com un argument, en fi, a través del qual, inevitablement, la Unió Europea

no podria plantejar-se un escenari sense Catalunya, doncs, compte, perquè a les relacions internacionals aquest tipus d'arguments..., a un també, se'l prenen seriosament en funció de les coses que diu, i aquest crec que és un argument, com a mínim, poc sòlid.

Jo, en definitiva, també li vull, simplement, dir, respecte a l'últim informe..., jo sí que amb aquest estic una mica preocupat si el Govern... –l'informe de les relacions de Catalunya independent amb relació a la Unió Europea–, si pensa que és un informe sòlid jurídicament, jo em preocupo una mica, perquè em sembla que sí que hi ha no ja..., no sé si una voluntat de com a mínim tapar algunes de les realitats més evidents en les relacions internacionals, però sí que em sembla que, com a mínim, es pot dir que hi ha un *wishful thinking* adamista preocupant. I si fem l'esforç que algú –per utilitzar un terme il·lustrat, un espectador imparcial– vingués aquí i digués: «Miri, jo realment no tinc clar si en una consulta vull la independència o vull opcions alternatives, des de l'*statu quo* fins a una evolució en línia federal o confederal, i vinc a escoltar arguments», home, crec que una cosa que li hem de dir és que per molt que el Govern, que en aquest cas defensa una opció independentista, i vostès, per delegació, com a president del Consell Assessor de la Transició Nacional..., per molt que vostès defensin arguments, que és molt respectable que ho facin, crec que el que no podem acceptar és dir als ciutadans de Catalunya que la seva paraula i la seva opinió, en els termes que tenen a veure amb l'adhesió a la Unió Europea, tenen el mateix valor polític que els dels legítims representants d'aquestes institucions.

Ho dic d'una altra manera. Les seves afirmacions, per molt que un hi posi bona fe, no valen políticament el mateix que les afirmacions amb relació a aquesta matèria dels legítims representants de la Unió Europea i de la Comissió Europea, és a dir, el senyor Barroso, en el seu moment el senyor Prodi, o el portaveu del Parlament Europeu. I això..., vostè ha parlat de, diguem-ne, la implacabilitat amb què funciona moltes vegades la política internacional. Jo en dono fe, perquè jo he estat als circuits de la política internacional de l'àmbit de la Unió Europea, jo sé que això és així. I, per tant, per molt que ens agradi o no, crec que un esforç que hem de fer, i a mi m'hauria agradat veure'l reflectit en el seu informe, és dir: «Miri, jo penso que això és injust, penso que hi ha arguments jurídics per discutir-ho, però hem de reconèixer que, per defecte, l'opinió que val és la que el president de la Comissió Europea expressa.» I en això, crec que s'ha expressat molt clarament. I, malauradament, l'informe –i jo me l'he llegit sencer– això no ho reflecteix.

I acabo, per tant, presidenta, dient que, en aquest debat sobre un tema tan essencial com és la continuïtat de Catalunya o la reformulació de la seva relació amb Espanya i eventualment amb la Unió Europea, crec que els ciutadans de Catalunya sí que tenen dret a exigir-nos, com a mínim, que informem de la manera més precisa i sobretot honesta possible. I nosaltres, en sentit invers, tenim l'obligació –i faig ara èmfasi en l'adjectiu que utilitzaré– moral –l'obligació moral– de dir les coses tal com són, amb els seus inconvenients

i els seus avantatges. I li'n posaré un exemple. Nosaltres, que defensem la reforma de la Constitució en línia federal, ho diem molt clarament: ara mateix hi ha una majoria al Congrés espanyol del Partit Popular que a curt termini la fa impossible. Jo no sé si aquest curt termini acabarà a les eleccions generals de finals de 2015, o el president Rajoy, doncs, mourà la seva posició abans, però és obligació –i crec que ho estem fent– d'explicar al conjunt de la ciutadania de Catalunya que aquest és un dels obstacles que la nostra proposta troba en el camí.

Jo, aquesta honestat, aquesta sinceritat en l'exposició dels pros i els contres de les diferents alternatives, de veritat, no la detecto en els informes associats a l'opció de la independència. I crec de nou..., i per això apello al sentit moral de la tasca que vostè, com a president del Consell Assessor de la Transició Nacional, té encomanada. Crec que en això hauria de fer un esforç una mica més intens que fins a la data.

Gràcies.

La presidenta del Parlament

Té la paraula el senyor Viver i Pi-Sunyer.

El president del Consell Assessor per a la Transició Nacional

Sí, molt breument, malgrat que evidentment és una contraponència i hauria de tornar a fer una ponència, pràcticament. Agraït pel seu comentari.

Bé, pel que fa –aniré ràpid, no?, perquè tampoc es tracta ara d'entrar, així, en polèmica– a si està connectat això o no amb l'objecte d'aquesta comissió, evidentment, això a mi no m'afecta directament, en el sentit que em conviden i jo vinc encantadíssim, però sí que jo hi veig una certa connexió, ho haig de dir així. No seria sincer si no ho digués, no? I possiblement hauria dit: «Home, presidenta, no em convideu, perquè això no hi té res a veure.» Hi està relacionat, evidentment, en el sentit que vostè, sobretot al final... –evidentment, no ho acceptarà–, però que l'objectiu d'aquests informes, i en definitiva també del CATN, és precisament oferir als ciutadans de Catalunya la informació que es tingui, al més honestament –i aquí, també..., ja hi tornaré, sobre aquest tema– elaborada, per tal que quan vagin a votar –a exercir, per tant, el seu dret a decidir– tinguin elements suficients per poder decidir amb coneixement de causa. Llavors..., perquè, si no, també se'ns diria: «Escolti, vostès convoquen unes eleccions en les quals hi ha diverses opcions, entre elles la independència, però no expliquen quins són els efectes i els problemes que es poden trobar els ciutadans quan vagin a votar.»

Això..., el president de la Generalitat va dir que evidentment també se'ns podia preguntar a nosaltres i fer informes sobre altres opcions. El que passa, que són opcions possiblement, primera, més explorades que no pas la independència, i, segona, que no depenen purament i exclusivament de la Generalitat de Catalunya, perquè depenen..., per exemple, l'estat federal o confederal depèn de l'altra part, mentre que la indepen-

dència..., aquí tenim un àmbit més ampli de llibertat d'actuació des de Catalunya, i, per tant, jo crec que sí que hi ha un plus de legitimitació a l'hora d'explicar quines són les conseqüències que tindria una de les possibles opcions, que és l'opció independentista. No poden anar a votar els ciutadans de Catalunya sense conèixer els problemes que es poden produir amb aquesta opció.

El tema dels experts. Evidentment, jo no sóc expert en tot, això és evident. Però el meu paper aquí no és el d'expert en tot, sinó que simplement el meu paper és de venir a explicar uns informes que hem elaborat, naturalment, amb l'ajut de molts experts, i alguns d'ells molt rellevants; al final de tot, els que vulguin, i així els ho hem dit..., sortiran els seus noms, com a experts que hi han collaborat. Per tant, no és cert que aquests informes els fem gent no experta, sinó simplement que el president d'aquesta institució, com a no expert, pot evidentment fer la presentació del resultat d'aquesta aportació dels experts.

El tema de si el Govern ha fet bon ús o no de l'informe sobre l'Administració tributària de Catalunya. Aquí, evidentment, no hi puc entrar. És a dir, nosaltres lliurem els informes al Govern i ens abstenim absolutament de fer comentaris sobre si el Govern n'ha fet un bon ús o no n'ha fet un bon ús, no?

El tema de l'estat precari del nostre autogovern. Aquí sí que haig de mostrar desacord, no? –és la meva posició enfront de la seva. A mi em fa l'efecte que, malgrat que formalment l'Estatut d'autonomia del 2006 –i això ho defensat i ho he escrit– sobre el paper, evidentment, ens dóna una situació o una possibilitat d'actuar més àmplia, sobre el paper un autogovern més ampli, a la pràctica això no s'ha traduït, diríem, en un autogovern més important, entre altres coses perquè la sentència del Tribunal Constitucional ens ho va desactivar. I ens ho van desactivar dient, simplement: «Miri, les competències, molt bé, però l'Estat pot fer el que vulgui a l'hora d'aplicar...» Però així, literalment, eh? Diu: «Sin...» Ho va repetint –ho va repetint. Diu: «És constitucional, sempre que s'interpreti que l'Estat pot realitzar, diríem, les bases, etcètera, sense cap mena de límit.» O en l'aspecte de finançament: no el va tocar, simplement va dir que no vinculava l'Estat. Llavors, clar, amb aquesta sentència, què ha fet l'Estat des de fa quatre anys? Una recentralització brutal. Jo sostinc que l'autonomia política que tenim, en definitiva l'autogovern, està en una situació d'una enorme precarietat. I això jo ho puc mantenir, diríem, fins i tot, jo crec, amb arguments, no?

El tema de la Unió Europea, de si complim o no tots els requisits. Els requisits establerts a Copenhaguen, perquè en definitiva és on s'estableixen els requisits i condicions per ser membre, els complim. Una cosa són els requisits per ser membre de la Unió Europea, que estan al Consell..., aprovats al Consell de Copenhaguen, que estaven previstos essencialment per als països de l'Est –i eren l'economia de mercat, etcètera–; aquests els complim. Estaven previstos per als estats de l'Est que s'anaven incorporant en aquell moment, però després s'han anat aplicant a tots els estats

que han anat demanant l'entrada a la Unió Europea. I aquests els complim.

I cosa diferent són els *screenings* que s'estan passant, que... (*Veus de fons.*) Cosa diferent. (*Pausa.*) No ens barallarem per les paraules: si en vol dir vostè «condicions» o «requisits», també n'hi podem dir. Això ho estem analitzant, serà objecte d'un dels estudis; i no solament ho estem analitzant: s'està fent un treball entre diverses institucions –entre elles, hi participa l'Institut d'Estudis Autònoms. Hem agafat els *screenings* que s'han passat als tres darrers estats que han entrat, i estem veient quins són els requisits que exigeix la Unió Europea, tant d'organismes reguladors, com també –possiblement més important– d'estructures administratives, que algunes s'haurien de crear de nou, d'altres, simplement, reforçar. Sovint en aquests *screenings* no se'ls diu als estats: «Han de crear vostès aquest organisme», sinó simplement: «Reforcin aquestes estructures administratives que ja tenen amb més personal o amb més mitjans.» Això ho estem estudiant, és un dels informes que entregarem.

Però, hi insisteixo, al meu entendre, condicions i requisits –els de Copenhaguen– els complim. Els *screenings*..., també li haig de dir que aquests informes que estem acabant d'elaborar ens diuen que la situació d'una Catalunya independent no seria massa costosa, diríem, per complir els *screenings* que ens puguin passar. Si és que es passen. Jo, parlant amb el Graham Avery, que va venir a l'institut a veure'm precisament, que va ser l'inventor dels *screenings* –ell ho diu–, perquè va ser el que va portar a terme l'aplicació dels primers *screenings* als estats aquests de l'Est..., i em va dir: «Sobretot, que l'estat català no es deixi passar el procés de *screening*.» Simplement, perquè no és necessari. Ell, el Graham Avery, no està a favor de la independència ni d'Escòcia ni de Catalunya, però, vull dir, això no..., però, en fi, les hem de complir, aquestes exigències.

El tema de la Unió Europea i de l'1 per cent i tal. És cert –és cert–: Catalunya només representa l'1 per cent. El que passa, que és la pressió que poden fer les empreses que estan aquí, que no totes se n'aniran. Perquè diu: «No, és que es deslocalitzaran totes.» Això és un cost enorme, això no ho faran. Les empreses s'adapten a les noves circumstàncies. I aquestes empreses –les alemanyes, les...– ja s'espavilaran perquè els seus estats no els posin aranzels i suspenguin les llibertats de circulació. Això..., jo parlo amb molta gent i em sembla que és difícil que... Però, en fi, és opinió contra opinió, no?

El tema del saldo net. Ja ho he dit jo d'entrada, això. He dit: «És molt poca la diferència», eh? I, per tant, és possible que hi hagi posat massa èmfasi, perquè realment la diferència entre ser contribuent o receptor és molt petita, i potser és un argument que no calia ni esmentar-lo. L'he esmentat de més a més, no?, no com un argument fonamental. I el que sí que no he dit mai és que és inevitable que a causa d'això se'ns accepti: sempre he parlat del tema de la major o menor probabilitat.

La qüestió de si són sòlids o no jurídicament aquests informes. Això..., evidentment, vostè té la seva opinió i jo tinc la meua. Naturalment, no la comparteixo, però no té més valor, no? Jo crec que sí que ho són; són, com a mínim, molt treballats.

L'opinió de Barroso i Prodi. Per descomptat, és molt important. Ho he dit. És que..., ja ho he dit: s'ha de tenir en compte, és un precedent, això no ho podem ocultar. L'únic que he dit és que no és l'opinió oficial –i ho repeteixo i ho sostinc– de la Unió Europea. Simplement això.

I, per fi, el tema de l'honestedat i l'obligació moral. Aquí sí que a mi em dol que vostè pensi que nosaltres això ho hem fet sense honestedat. L'hem fet amb honestedat intel·lectual, i, per descomptat, personal. Amb tota honestedat. És possible que..., quan es fan aquests informes, l'objectivitat, evidentment, difícilment existeix, però nosaltres hem intentat ser el màxim d'honestos possible. La nostra idea és precisament contribuir que quan el ciutadà vagi a votar, ho faci amb el màxim coneixement de causa. I jo sempre dic, quan estem fent aquests informes, que mai ens puguin dir que –conscientment, com a mínim– hem amagat als ciutadans de Catalunya algun parany que es pugui produir en aquest procés. I això ho mantinc. L'honestedat l'hem mantingut, el resultat pot ser opinable.

Res més.

Gràcies.

La presidenta del Parlament

Té la paraula, a continuació, l'il·lustre diputat senyor Jaume Bosch, del Grup d'Iniciativa Verds - Esquerra Unida i Alternativa.

Jaume Bosch i Mestres

Gràcies, presidenta. Moltes gràcies, professor Viver. Efectivament, estem a la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir, i potser valdria la pena recordar que si la majoria del poble de Catalunya i la majoria dels partits d'aquesta cambra no consideréssim que l'estat de l'autogovern de Catalunya està en precari, segurament aquesta comissió no existiria.

Aquesta comissió existeix perquè hi va haver una sentència del Tribunal Constitucional que es va carregar la voluntat del poble de Catalunya, i a continuació hi ha hagut una actuació absolutament constant, de cada divendres, amb acords del Govern del PP, que s'està carregant l'autogovern de Catalunya. Això no és la meua opinió. L'opinió dels dos únics partits catalans que van tenir ponent a la Constitució és en aquests moments que el pacte constitucional està trencat. Si això no és que tenim l'autogovern en una situació precària, no sé què caldria més per veure-ho.

En tot cas, és veritat que des que va venir el senyor Carles Viver a aquesta comissió han passat diverses coses. Una, efectivament, és la sentència del Tribunal Constitucional. Jo coincideixo plenament amb la interpretació que en feia; efectivament, la importància de la referència al Tribunal Suprem del Canadà il·

lustra bastantes coses de per on es podria anar. Però també és veritat que també ha passat, entremig, que vam portar –aquest Parlament– la proposta de poder celebrar el referèndum a Madrid, al Congrés dels Diputats, el 8 d'abril, i que el PP i els federalistes del PSOE ho van tombar, i que també hi ha hagut unes eleccions europees ben recentment que han ratificat que hi ha una majoria del poble de Catalunya que vota pels partits que estan a favor del dret a decidir. Tot això ha passat en aquest període.

Dit això..., amb relació als informes que ha presentat el senyor Viver. Són comentaris, eh?, vull dir, no són tampoc..., si vostè vol dir-hi alguna cosa, perfecte (*l'orador riu*), però tinc ganes de comentar-ho.

Amb relació al de relacions de cooperació possibles amb l'Estat espanyol i Catalunya, ha fet referència breu –que l'informe en parla– al tema del País Valencià, les Illes, la Franja també. Jo crec que aquí estan passant dos fenòmens que poden ser contradictoris i que s'estan donant de forma simultània, no? D'una banda, està passant que hi ha una mobilització cada vegada més creixent de sectors del País Valencià i de les Illes que estan defensant temes lingüístics, d'identitat nacional –i això ho hem pogut veure amb la defensa del tema de Canal 9, o a les Illes ja no diguem amb tota la mobilització sobre el tema de l'ensenyament en català–, i, alhora, una de les coses que alguns també havíem comentat alguna vegada que podia passar com a conseqüència del procés sobiranista català..., que és una ofensiva brutal del Partit Popular en contra de tot el que pugui sonar a català, a llengua, etcètera, tant al País Valencià o a les Illes, segurament utilitzant això per evitar un previsible canvi de majories que hi pot haver a les futures eleccions autonòmiques. Hem tingut em sembla que era ahir o avui l'últim exemple del PP, que vinculava el partit Compromís del País Valencià a ETA perquè un diputat va tenir una entrevista amb una associació. Vull dir, estem arribant a uns extrems en què jo crec que... Llavors, aquest tema a mi em sembla interessant –el tema de les relacions–, perquè és veritat que hi ha sectors del País Valencià i de les Illes que veuen amb il·lusió i amb esperança el procés català, i alhora també veuen amb preocupació com es pot produir una certa ruptura del marc de relacions, segons com vagin evolucionant les coses, no?, i sobretot per l'ofensiva que estan ja rebent per part dels sectors més centralistes.

Un segon element, en el tema de la internacionalització del procés. Jo aquí..., ho dic com un suggeriment –jo ja li ho he dit a algun membre del Govern, i l'hi faig a vostè com a membre del Consell per a la Transició. Jo crec que en aquests moments en què el que cal és sumar aliances a tot arreu, s'està desaprovechant per part del Govern la possibilitat que tenim els partits polítics amb relacions internacionals interessants per coordinar, d'alguna manera, l'explicació del tema del procés català amb relació a altres forces polítiques. Evidentment, per part del Grup d'Iniciativa és òbvia i coneguda la relació amb Els Verds europeus, però, per exemple, darrerament, partits que estan al Govern d'estats de Llatinoamèrica, com l'Equador o l'Uruguai –el Frente Amplio–, ens han

demanat informació, o partits d'esquerres, per exemple Sinistra Ecologia Libertà, d'Itàlia, que és un partit parlamentari italià que ens ha demanat informació al respecte, no? –articles, entrevistes... Jo crec que aquí valdria la pena que hi hagués una tasca més compartida de posar en comú aquests contactes internacionals que les diverses forces polítiques tenen per explicar millor a fora el procés de Catalunya, més enllà dels marcs estrictament institucionals.

I el tercer tema, que és el de la Unió Europea. Vaja, jo, com més escolto experts, més informes intento llegir, han vingut aquí diversos experts també..., la conclusió a la qual jo vaig arribant és molt similar a la que vostè ha dit. És a dir, estem davant d'una situació que no està prevista; que no hi ha, per tant, res decidit *a priori*, i, per tant, jo crec que és un error dir: «No passa re, tot són flors i violes», com dir: «No, en quedareu exclosos pels segles dels segles.» És una situació que no està prevista. Si alguna cosa té la Unió Europea és la capacitat d'adaptació a noves realitats, i això ens porta a dir que no hi ha ni un «sí» ni un «no» d'entrada, sinó «ja veurem», i que aquests estats es mouran en funció de com vegin la situació i la realitat. I a partir de com vegin la situació i la realitat els estats que avui encara són els que manen a la Unió Europea, les coses es produiran d'una o altra manera. I, per tant, jo crec que és interessant recordar el pragmatisme amb què sempre s'ha mogut la Unió Europea quan ha hagut de fer front a situacions. Vostè n'ha citat algunes que és veritat –com vostè mateix ha reconegut– que no són assimilables al cas de Catalunya, però també és veritat que eren situacions no previstes i que es van resoldre amb una gran dosi de pragmatisme, sempre a favor d'apostar per l'increment del paper que podia tenir la Unió Europea.

Llavors, jo crec que aquí hi ha dues qüestions que són importants. Una és el procés que hi ha hagut en el marc de les eleccions europees. Jo crec que va ser un fet destacadíssim que en el debat dels candidats a presidir la Comissió Europea sortís el tema per part de la presentadora, de la periodista, de Catalunya. Jo crec que és un fet que desmenteix aquells que diuen que aquest tema no interessa a Europa, que això és una qüestió que no... Jo crec que el fet que se'ls preguntés als candidats a presidir la Comissió Europea què en pensen, del tema català, va ser interessant.

I en segon lloc, un segon tema que tots coneixem i que vostè coneix molt bé, que és el tema d'Escòcia. Evidentment, segons quin fos el resultat del referèndum del 18 de setembre..., moltes de les incògnites que tenim ara s'aclaririen, si sortís el «sí». Si surt el «no», evidentment, continuaran sense aclarir-se, però si sortís el «sí», sí. Perquè..., s'aclaririen moltes incògnites, perquè llavors sí que només quedaria el dret a veto, a la venjança, a l'exclusió per part de l'Estat espanyol, perquè llavors veuríem, segur –segur–, que la Unió Europea..., com busca els mecanismes perquè Escòcia es quedi a la Unió Europea.

En tot cas, el tema d'Escòcia, per tant, ja ens ha inspirat des del punt de vista de la reivindicació de legitimitar la nostra reivindicació i la nostra exigència de fer un referèndum, i, evidentment, segons quin fos el

resultat, podria obrir camí. Una altra cosa és que les enquestes diuen que, tot i que s'ha ajustat la qüestió, sembla que pot guanyar el «no». Però, si sortís que «sí», evidentment, tindríem un precedent per saber que no caldria elucubrar sobre coses possibles o política-ficció, sinó: «Miri, hi ha un estat que abans era una part d'un altre estat que ara demana que es vol quedar a la Unió Europea; a veure què passa.» Tindríem un mecanisme per veure què s'ha aplicat en aquest cas.

La presidenta del Parlament

Sí. Doctor Viver i Pi-Sunyer.

El president del Consell Assessor per a la Transició Nacional

Sí. Molt breu, perquè jo coincideixo amb tot el que s'ha dit. Hi coincideixo tant, que m'és difícil entrar en polèmica, vull dir...

Estic d'acord que el tema del País Valencià i les Illes és complex –és complex. És complex per a ells i és complex també per a un futur estat català, perquè..., però s'apunten idees que jo crec que són interessants, en l'informe.

La internacionalització del procés. Aquí no hi sobra ningú, eh? Com més iniciatives hi hagi a favor d'anar empenyent aquest procés, millor, no? Des del consell assessor hi podem fer poc, però prenc nota d'aquest suggeriment.

I pel que fa al tema de la Unió Europea, és que coincidim en tot, vull dir que... En tot. Vull dir, que jo crec que la idea aquesta de pragmatisme, etcètera, són les claus de volta, no? I que el tema interessa a Europa, això està clar. Ells... Està clar que en virtut de l'article 4.2 ells realment han d'anar molt amb compte, perquè això sí que els prohibeix entrar-hi, i han de considerar..., però és evident que ells ja consideren que això no és un problema intern espanyol, sinó que és un problema ja europeu, no?, vull dir, perquè tot això pot acabar afectant, entre altres coses, l'euro, no?

Moltes gràcies.

La presidenta del Parlament

A continuació té la paraula, en nom del Grup Mixt, el senyor David Fernández.

David Fernández i Ramos

Gràcies, presidenta. Bona tarda, senyor Viver i Pi-Sunyer. Molt breument –disculpeu-me, perquè hauré d'escoltar-lo i marxar, perquè tinc una conferència. Només algunes reflexions, algunes segurament reiterades.

La primera, que segurament, quan... –em centraré en l'informe que ha presentat sobre la Unió Europea, que és el que ens convocava–, és que, per un principi mínim de sobirania i de democràcia, també haurà de decidir la nostra societat si volem estar o no estar en estructures supranacionals. Recordem que si fós-

sim sobirans segurament no estaríem a l'OTAN, per exemple –amb relació al 1986.

La segona és: malgrat la discrepància respecte al que és la Unió Europea avui, sí que compartir l'anàlisi de fons. És a dir, que la casuística és nova, que l'escenari és *ex novo*, que tothom et reconeix que no estan jurídicats, aquests escenaris, i que, per tant, s'haurà de contemplar i s'haurà de respondre amb respostes noves a nous escenaris i nous esquemes.

I l'altra, amb relació a un fet que apuntava ara en la seva darrera intervenció: que és veritat que aquest silenci diplomàtic també respon al pragmatisme. És a dir, a nosaltres, moltes vegades, a Brusselles ens han dit: «No pensem fer res a favor de vosaltres, però no pensem fer res en contra.» Podria fer la broma que segurament no diuen més perquè cada cop que algú diu alguna cosa, la diplomàcia espanyola li salta a jugular, no? Doncs, és obvi que hi hagi un silenci bastant sepulcral.

L'altra, per la metodologia, és que no puc compartir certes afirmacions que s'han fet respecte a l'honestedat o no dels informes. Nosaltres discrepem; després explicaré per què discrepem d'alguna ehlipsi de l'informe, però no atribuir-li honestedat... És poc honest, també, no assumir que vivim en un país on el 80 per cent de la nostra societat està a favor de la consulta, i on l'opció majoritària avui es diu «independència». I és delicat, també, parlar de moral. De moral i d'ètica en podem parlar tots, i diríem que és un inconvenient moral indultar banquers, rescatar bancs o treballar a la indústria militar.

Dit això, entro en el contingut. Per nosaltres, la CUP, hi ha una ehlipsi fonamental –que també ha plantejat..., crec, però penso que ho feia de forma càustica, i nosaltres no ho fem de forma càustica–, que és un escenari cinquè. És si no volem estar a la Unió Europea. I, aleshores, Europa és un mite. Una cosa és Europa –geogràfica–, l'altra és la Unió Europea, l'altra és l'Espai Econòmic Europeu, l'euro, l'altra és l'EF-TA, l'altra és Schengen, no?; altres possibilitats: Noruega o Suïssa, per dir alguna referència, o Grenlàndia, com s'ha referit. I aleshores el dubte és si ens deixarien marxar o ens deixarien sortir, que tampoc ho tinc tan clar.

També ha parlat de l'honestedat respecte al fet que la ciutadania pugui escollir, des de la màxima informació, què significa el procés, però en la mateixa perspectiva a nosaltres ens agradaria que sabés què significa avui, des d'un punt de vista socioeconòmic –socioeconòmic–, per a les condicions de vida materials de la majoria social, estar a la Unió Europea: estar en una economia no precària, sinó intervinguda, directament. Perquè l'únic banc que té la Generalitat, quan parla vostè d'autogovern, doncs, es diu Pla de pagament de proveïdors i FLA, que ve directament intervingut per la troica, i aquí no es mou un cèntim sense la intervenció de la nostra sobirania econòmica. Com per no dir que no estem en un país intervingut i precari democràticament.

L'altra és algunes contradiccions respecte al punt de no-intervenció o no-ingerència, no?, de la Unió Eu-

ropea en afers interns. Home, jo no sé si és no-ingerència i no-intervenció destituir un president a Grècia per haver convocat un referèndum. Això ho va fer, la Unió Europea. No sé si és ingerència o intervenció estrangera nomenar..., fer un cop silent a Itàlia i canviar el Govern per ordre de la Unió Europea. No sé fins a quin punt és ingerència –i el partit del senyor Maurici Lucena ho va acceptar– reformar la Constitució per ordre d'Angela Merkel, l'agost del 2011. I no sé si és ingerència o intervenció estrangera que el senyor Barroso, a penes fa quatre mesos, li digués a una part del poble d'Ucraïna que lluitin i que s'aixequin i que mantinguin la dignitat. Això, el president de la Comissió Europea, immiscint-se directament, aleshores, en un conflicte intern d'un país; que, òbviament, nosaltres no estem justificant ni una cosa ni l'altra: dic que es van ingerir directament en els seus interessos estratègics.

Em preocupava, sobretot, quan es referia a les condicions socioeconòmiques, quan vostè parlava de l'argumentari econòmic, no?, dir que les empreses marxarien. A nosaltres el que ens preocupa són les condicions que genera la Unió Europea avui al sud d'Europa i que afecten de ple la ciutadania catalana, no?, cada vegada amb menys drets socials.

I l'últim, també –coincideixo amb en Jaume– respecte a la internacionalització. El món, afortunadament, no és només ja la Unió Europea. La Unió Europea són 500 milions d'habitants; si no m'equivoco, hi ha 210 estats, no?, i la Unió Europea en representa avui 28. I ens agradaria saber també si hi haurà informes respecte... –o no–, més enllà de la diplomàcia dels estats o dels mercats, si també hi ha altres diplomàcies i altres reconeixements possibles del dret a decidir.

I, finalment –i aquesta és tècnica i l'haig de colar, perquè si no, no podria fer-ho–, és respecte a les compareixences pendents. Un cop represes –afortunadament– les tasques de la comissió, les que queden pendents, si tindrem alguna idea de quan estan programades; sobretot amb relació a una, que és la de la comissió de defensa del Col·legi d'Advocats, després d'haver fet aquest darrer trimestre una bona conferència sobre el dret a decidir amb experiències escoceses, quebequeses, dels Balcans també, que també afectava de ple a com aquest encaix jurídic podria encabir-se en un futur polític diferent per al nostre poble.

Gràcies, senyor..., Carles.

(La presidenta del Parlament dóna la paraula al president del Consell Assessor per a la Transició Nacional.)

El president del Consell Assessor per a la Transició Nacional

Moltes gràcies pels seus comentaris. A l'informe, jo crec que vam tenir una especial cura per no parlar mai del fet que Catalunya vol integrar-s'hi, sinó «la majoria dels catalans». Jo vaig posar-hi especial èmfasi, perquè sé que hi ha un sector –per descomptat, no és que ho sàpiga jo, ho sap tothom– de ciutadans que legítimament pot no estar d'acord amb això. I, per tant, sempre ho hem posat.

Jo crec que és cert que la majoria està a favor de la integració a la Unió Europea, però sempre es parla, eh?... , no es diu «els catalans», sinó «la majoria dels catalans», no? Des d'aquest punt de vista, diríem, sí, home, hi ha una certa ellipsi; sí, és clar, no s'entra a fons en alguna d'aquestes qüestions. Això ho accepto.

El tema de si hi ha una intervenció o una ingerència de la Unió Europea. És clar, aquests casos que m'ha citat és evident que sí que són ingerències, algunes d'elles oficioses. Jo, quan m'estava referint al 4.2 aquí..., impedeix la intervenció..., impedeix la intervenció oficial, per dir-ho així. L'oficiosa jo crec que no la impedeix ni..., i a la pràctica jo crec que s'està produint ja, no?, que la Unió Europea ja hi està a sobre, d'aquest procés –clarament, eh? Llavors, aquí potser es podria matisar.

I quant a la internacionalització, bé, doncs, una mica el que dèiem. És evident que aquí s'ha d'obrir al màxim. Hi ha un altre informe que tenim pendent, que és el de les relacions amb la comunitat internacional en general. Aquí toquem, sobretot, organismes internacionals, i tocarem també tot el tema de tractats internacionals. Vostè em plantejava una cosa una mica diferent, que és la part de diplomàcia, per dir-ho així, no? Bé, recullo la idea, a veure com –i després es pot comentar– es podria obrir una mica més aquest ventall, sí.

Gràcies.

La presidenta del Parlament

I, finalment, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Oriol Pujol, de Convergència i Unió.

Oriol Pujol i Ferrusola

Sí, bona tarda. Gràcies, senyora presidenta. Senyor Viver i Pi-Sunyer, gràcies de nou per la seva assistència. A mi m'agradaria que, d'entrada, poguéssim... –ho dic perquè efectivament deia ara el diputat David Fernández que ara feia un cert temps que no ens trobàvem i que, per tant, queden per agendar algunes compareixences–, convé dir que no hem negat cap compareixença.

Per tant, aquesta comissió d'estudi s'ha dedicat a escoltar gent que pot estar als antípodes d'alguns postulats d'alguns de nosaltres, i els hem demanat si us plau que vinguessin, que s'expliquessin, que debatessin amb nosaltres. I, per tant, aquesta no ha estat en cap cas una comissió, per entendre'ns, de curta mirada i d'un prisma petit. No s'ha negat la compareixença, en aquest cas, de ningú, fins i tot de gent, per entendre'ns, que des del nostre grup polític i des del que representa en gran part la voluntat d'aquesta comissió, doncs, potser fins i tot no entenen ni tan sols el que estem fent, no? Bé, aquesta és una..., ho dic perquè a vegades, si no, sembla que l'última intervenció és la que queda, i en portem unes quantes, de compareixences, i no han estat totes precisament agradables amb relació al que potser ens hauria agradat sentir, però bé, és la realitat, o com a mínim és el pensament d'alguna gent. Primer missatge.

El segon missatge és: home, jo crec que cal agrair la tasca que fa el Consell Assessor de la Transició Nacional. Primer, perquè ens va inaugurar aquesta Comissió d'Estudi del Dret a Decidir. Segon, perquè continua fent una tasca que, com deia em sembla que ha estat... –la intervenció de la senyora Calvet, em sembla que era–, ajuda a configurar quelcom que no respon a la improvisació; és a dir, si aquí hi ha documentació, un llibre blanc, la capacitat, doncs, d'aglutinar, després, tots aquests informes..., si algú està fent aquesta tasca, certament és el Consell Assessor de la Transició Nacional, no? I ho fa des de fins i tot la duresa d'escoltar coses que potser a un no li agrada de sentir, però les diu tal com són, eh? –i després em referiré, precisament, a l'informe que fa amb relació a la Unió Europea.

I ho fa amb l'exercici de simetria que té encarregat. (Pausa.) Perquè és que l'única alternativa que avui hi ha damunt de la taula és aquest *statu quo*, que –ara m'hi referiré també– és de reculada. Avui, damunt de la taula. I en cap cas, com a conseqüència de cap procés polític, hi ha una tercera via damunt de la taula que cap consell assessor tingui l'encàrrec d'estudiar. No hi és. (Pausa.) Vull fer un silenci una mica més llarg –m'agradaria– per veure si algú és capaç de dir-me que hi és, perquè és que no hi és. No hi ha res alternatiu a estudiar. Sí, una cosa: l'*statu quo*. (Pausa.) Ens agradarà més o menys, però el que hi ha damunt de la taula de veritat avui és això.

Per tant, en l'exercici de simetria, el Consell Assessor per a la Transició Nacional podria estudiar altres plantejaments si algú els posés damunt de la taula, i els hi posés legitimadament com a conseqüència d'haver-se presentat a unes eleccions i haver-se, per entendre'ns, validat a dir: «Escolti, miri, doncs, el que nosaltres oferim al poble de Catalunya» –o al poble d'Espanya, o a qui sigui– «és això.» Però això no ha passat. (Pausa.) Ho dic perquè, clar, és que arriba un moment que el principi democràtic després l'anem emmotllant, eh?, una mica com millor ens convé, i una mica fent giragonses i reequilibris, no? Aquest era un primer contingut. Un segon contingut –perdó.

Home, hi ha quelcom que sí que, amb relació al fet que..., entenent que l'alternativa és l'*statu quo*, convé ser molt clar. No seríem on som si l'*statu quo* no fos de reculada. (Pausa.) Per tant, certament, l'autogovern és precari. I el problema és que és més precari avui que ahir, i és més precari avui que fa un any, i avui que en fa deu. És més precari. I m'estaré de..., senzillament, per portar-ho a peu de dinàmiques d'avui: avui jo he vist com patia un conseller del Govern –el de Territori i Sostenibilitat–, com patia –com patia– i com no se'n sortia..., parlant clar: com no se'n sortia per poder dir que no pot fer re amb el col·lapse que avui s'ha produït novament a Rodalies. No estic parlant de no sé què, no, no: estic parlant d'una cosa que ha passat avui, que afecta directament una infraestructura absolutament propera i que no depèn, parlant clar, ni de Brussel·les, realment ni hauria de dependre de Madrid, que hauríem de poder gestionar aquí, i que forma part d'un autogovern precari. No té arguments el conseller, ni el Govern de

Catalunya, per dir per què Rodalies funciona..., i s'ha col·lapsat de nou com s'ha col·lapsat avui.

O no té capacitat el Govern per evitar que es faci el procés que es pretén fer amb els ports de Catalunya. O per parlar d'autogovern precari, doncs, miri, home, és bastant gros que després de molts anys d'èxit i de fortlesa política donant suport a una posició molt unànime amb relació a la immersió lingüística a l'escola, hi hagi un partit com el Partit Popular, i cinc famílies, que ens l'estiguin a punt de tombar. *(Pausa.)* Això és autogovern precari. *(Pausa.)* Per no entrar en coses dures de reconèixer, però que s'han de reconèixer: qui paga les factures del Govern de Catalunya? –ho ha insinuat el senyor Fernández. Les paga el senyor Montoro. L'ofec econòmic i financer existeix, o és una invenció? I els ajustos i retallades que es produeixen a Catalunya, que no són assimilables a la capacitat de generar riquesa que té la mateixa Catalunya, de què són fruit? D'una gran capacitat d'autogovern? No.

No m'hi vull allargar més, però això forma part... Probablement –probablement– ens passa el que ens passa i hi han aquestes majories, i va haver-hi el resultat electoral que va haver-hi, i les nostres posicions programàtiques, i estem asseguts els partits que estem asseguts en aquesta comissió, en gran part, perquè ens vam adonar –i jo no sé si és un discurs, en aquest sentit, una mica pujolià, per entendre'ns– que estàvem davant d'un congost, i que per tant l'autogovern se'ns havia quedat no petit, no: se'ns estava empetitint. És la residualització, eh? –un discurs, per entendre'ns, de fa un parell o tres d'anys del president Pujol.

Una cosa que m'interessava plantejar-li és que, efectivament, s'ha parlat de la sentència del Tribunal Constitucional del març del 2014 amb relació a la declaració de sobirania, que certament té una part positiva –també som gent, nosaltres, que tendim a alegrar-nos amb tot, però certament hi és–: el reconeixement del dret a decidir, en tant que aspiració política com a mínim. Això, certament, ho diu. Però li mencionava el senyor Bosch, senyor Pi-Sunyer, que hi ha el 8 d'abril –hi ha el 8 d'abril. I vull recordar, en aquest sentit, que la seva primera intervenció a la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir va ser precisament centrar-se en les cinc vies legals de què disposava Catalunya per plantejar l'exercici legal –que sempre ho hem plantejat així– del dret a decidir.

Si m'ho permet, jo li diré que a cada un dels compareixents una de les coses que els he dit –i vaig començar dient-li-ho a vostè, i no he deixat de dir-ho a tots els compareixents– és això. Nosaltres som del parer que s'ha de fer sempre sota un doble marc de legalitat i diàleg. Avui li puc dir que el diàleg és inexistent, eh? I, per tant, com a mínim ens agafarem fortament a la legalitat, perquè no tenim probablement cap altra alternativa. Però, clar..., parlant de legalitat, vam utilitzar una de les vies que vostès ens proposaven, i la resposta és política i és que no, eh? Llavors, m'agradaria, en el fons, si ho poguéu valorar.

Nosaltres, intuïtivament..., potser això no ho hem parlat massa, inclús entre nosaltres, però de les cinc vies, francament ens aboquem, jo diria o m'atreviria a dir

fins i tot, aquests cinc partits que estem aquí, a una, de les cinc. A una de les quatre que queden –a una–, amb aspiració, fins i tot, que sigui molt unànime i que hi hagin tots els grups d'aquesta cambra, o com a mínim d'aquesta comissió, que és articular-ho a través de la Llei de consultes pròpia, que entenc que ha de poder veure la llum aquest mes de juliol. Però, en aquest sentit, m'agradaria saber el seu parer, no? I jo celebrot que en aquest sentit sí que no hi hagi hagut mai un desmentiment amb relació al fet que això... –i ho diu la CUP, ho diu Esquerra Republicana, ho diu Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, ho diu Convergència i Unió, però també ho diu el PSC, eh?–, que la Llei de consultes és una via, i és possible, i és probablement, de les quatre que ens queden, a la que ens hem d'aferrar. Digui'm, en aquest sentit, si vostè ho veu igual o no.

Amb relació a l'estudi concret que ens presentava de la Unió Europea, i intentant ser molt, molt breu i molt concret, home, a mi m'agradaria que... –i no espero cap resposta, eh?–, però donar-li una valoració a un plantejament objectiu que és força dur. Si es mira una mica amb prisma..., aquí es plantegen quatre escenaris, vostès plantegen quatre escenaris: l'adhesió automàtica, que pràcticament descarten –això no fa feliç a ningú que, com jo, ho desitgés, no?–, i a partir d'aquí en planteja tres. I els tres són complicats. Per tant, en aquest sentit, són arguments que podrien donar ales a tots aquells que ens diuen: «Ei, vigileu, vigileu, vigileu!», eh? L'adhesió automàtica –pràcticament descartada–, l'adhesió *ad hoc*, l'adhesió ordinària o l'exclusió. Vull fer referència a fins a quin punt no és un informe que es mira el melic i que té un punt d'autocomplaença. No el té –no el té. S'hauria pogut estalviar ja no un escenari, sinó algun dels plantejaments.

Per contra, hi ha una cosa que em sembla molt interessant, senyor Pi-Sunyer, que potser es planteja una mica massa tímidament, ja no només en el mateix document, sinó inclús en la seva intervenció. Aquí el que és molt important, que dóna força –i la dóna política, però també la dóna moral–, és que probablement el que volen és no deixar-nos sortir. Això és interessant. *(Pausa.)* Més enllà que després hi ha d'haver una acció sobirana del poble de Catalunya per decidir –com en altres organismes internacionals– si hi volem ser o no hi volem ser. I, en aquest sentit, ho respecto del tot, però també assumeixo la resposta que li ha fet el senyor Pi-Sunyer al senyor David Fernández: aquí em sembla que hi ha una gran majoria bastant àmplia i folgada amb relació al fet que això és un dret i un origen, i una cultura, fins i tot, a la qual no volem renunciar –formar part del nucli dur no només cultural i social, sinó institucional, d'Europa. No hi volem renunciar. Ara, és interessant, senyor Pi-Sunyer, allò, «no ens deixen sortir». Jo crec que això cal –francament, eh?– potser treballar-ho més.

En el plantejament que vostè fa de pragmatisme i flexibilitat... –i probablement Ucraïna és un grandíssim exemple de pragmatisme i flexibilitat, i fracassos i èxits, tot al mateix temps, barrejadíssim, eh?–, però aplicat al tema de Catalunya, molt probablement ani-

rà associat a depèn de com es faci des de Catalunya i des d'Espanya. Aleshores..., per això no és menor –encara que sigui lent, encara que sigui feixuc, encara que pugui estar cansant molta gent– que hàgim fet el 8 d'abril com el vam fer, no és menor que fem la Llei de consultes, no és menor que exercint la consulta en si mateixa treballem al màxim per evitar boicots que intentaran ridiculitzar-la, que hi seran –que hi seran, eh?–, per intentar fer veure que això finalment és com una costellada o una festa major, i que no té validesa. Vull dir, convé que, amb el pragmatisme i la flexibilitat amb què serem observats, nosaltres en això siguem molt exigents –amb com fem les coses. I per això celebren, de nou, el treball i el rigor amb què treballa el Consell Assessor de la Transició Nacional.

Però igual que hi ha tot això, hi ha –i ho mencionava una mica de passada el senyor Bosch– un 25 de maig. Clar, el 25 de maig hi han els resultats de França, hi han els resultats del Regne Unit. Fins a quin punt vostè creu que això també amoina i també hi pot influenciar? (*Pausa.*) Si l'euroescepticisme, d'una manera o altra, al qual jo sóc absolutament contrari, i el batallaré tant com pugui, però pot fer fortuna, la pregunta és: la Unió Europea, en el format que sigui –amb els portaveus que sigui, amb els comissaris que sigui, amb el president de la Comissió, amb qui sigui–, és bo que respongui a la qüestió catalana amb arguments jurídics, o que abordi directament el tema com a argument polític? Perquè hi ha un 25 de maig, i a mi no em van deixar indiferent els resultats de França, ni els d'Anglaterra, ni el fet que la tercera força política al Parlament Europeu sigui una força..., sigui un conglomerat de forces euroesceptiques. Ho dic perquè això no sé fins a quin punt hauria de neguitejar, en clau europea.

Què li intento dir, amb tot això? És a dir, partim d'una base i l'informe parteix d'una base d'una gran fortlesa de la Unió Europea. I jo crec que hi ha un actiu importantíssim a jugar, que és que la Unió Europea també és més fluixa avui que ahir. És una llàstima, segurament, eh?, i no ho dic amb cap alegria, però depèn de com, una gran cosa a aportar en un plantejament on potser tindran dubtes amb relació a la llei i a les institucions, però no poden tenir dubtes amb relació a la ciutadania europea, eh?, i al principi democràtic..., aquí és on clarament Catalunya hi pot dir coses. Encara que sigui el 0,01 per cent del PIB, o encara que..., aquí hi han coses a dir. I són oportunitats que crec, senyor Viver i Pi-Sunyer, i només li ho dic com a comentari, no, no..., eh?, crec que Europa aquesta no se la pot deixar escapar. I no parla un home càndid ni ingenu. Sé..., puc imaginar-me com van les coses, eh? Segurament hi ha una altra gent, doncs, que en sap molt més que jo, eh?, però crec que aquest és un factor que, com a mínim passat el 25 de maig, i vist el resultat i vistes les tendències, fóra bo d'incorporar en aquest informe que va fer el Consell Assessor de la Transició Nacional.

Gràcies.

(*La presidenta del Parlament dona la paraula al president del Consell Assessor per a la Transició Nacional.*)

El president del Consell Assessor per a la Transició Nacional

Moltes gràcies, també. Sí, pel que fa a la primera qüestió plantejada, que és aquesta de les vies i de la via ara que ens queda de la consulta, jo crec que, realment, després de la sentència aquesta del Tribunal Constitucional, el que està fent l'Estat, malgrat que continua utilitzant la Constitució després d'aquesta sentència quan per exemple no accepta la delegació de la convocatòria a través del 150.2, malgrat que ell continua dient que és contrari a la Constitució..., aquest ja no és un argument que es pugui sostenir.

El que fa..., això desemmascara la política de l'Estat. Ho nega per motius polítics, i fins ara ho tapava amb arguments jurídics. (*Veus de fons.*) Ara entén que aquests arguments jurídics ja no els té, perquè no pot continuar dient: «Com que afecta» –ho dèiem abans– «tots els espanyols i requeriria una reforma, no es pot plantejar una consulta prèvia en una comunitat autònoma.» Això, aquesta sentència li impedeix dir-ho. Malgrat tot, la sentència era prèvia al debat aquest, i, per tant, aquí, amb tota la cara, van continuar dient... –dit de forma ja molt col·loquial–, continuar insistint en aquests arguments, no?, que jo crec que aquesta sentència els desactiva. Però és evident que aquesta via ja ha quedat barrada. L'altra via, la del referèndum de la llei catalana de referèndums, que està al Constitucional, està vigor perquè van suspendre la..., el que passa és que, és clar, això necessita l'autorització de l'Estat. No ens la donaran. Això és així.

Jo crec que aquesta sentència és una sentència bastant pensada, també, per als sectors doctrinals de l'Estat, que deien que l'Estat espanyol pot realment convocar un referèndum a través del 92, eh? Hi han alguns professors molt coneguts de dret constitucional que deien: «Sí que es pot utilitzar l'article 92 de la Constitució», però es trobaven amb la sentència del *plan Ibarretxe*, i que deien: «Home, sí, el 92 no el podem aplicar, perquè la sentència del *plan Ibarretxe* ens diu que això no es pot fer si no es fa al final de tot.» I és una sentència que els diu: «Escolti, aquests sectors doctrinals, per aquí tenen un forat.» (*Veus de fons.*) Ara, pensar que ara l'Estat utilitzarà el 92, descartat.

Quina ens queda? La Llei de consultes –la Llei de consultes. I aquesta sentència ens va bé, però hem de salvar aquests dos esculls que dèiem abans, l'escull d'«en l'àmbit de les seves competències», i l'escull que no sigui un referèndum encobert. Hi insisteixo, tenim arguments per..., tenim fórmules, jo crec; hi han fórmules jurídiques per evitar aquests dos esculls, i arguments per defensar-les jurídicament després, no? Per tant, sí, la Llei de consultes. No tenim altra alternativa –crec, eh?

El tema de si no s'ha exposat de manera massa tímida la solució que no ens deixaran sortir. És cert, només es toca de passada, se'n fa esment. Clar, és que aquest és un dictamen..., però, un informe, pensat per a vies d'integració a la Unió Europea, no vies per quedar-t'hi; són vies perquè..., o t'hi deixen com a estat, o per si et fan fora, per tornar-hi a entrar. Ara, que et mantinguin l'*statu quo*... S'esmenta. I és cert –ja ho he

dit, eh?— que hi han sectors que ho estan dient, i no només d'aquí, també des de la Unió Europea. Diu: «No, si el problema que tindreu és que no sortireu. No hauréu d'entrar, perquè us deixaran a dintre com a regió.» Però jo crec que això, com deia abans, té un recorregut petit, perquè és una ficció que podran mantenir fins a on la puguin mantenir. No...

I, al final, això, lligant-ho amb el tema final, jo la veritat és que aquí no tinc una posició clara, no sé com poden influir els resultats amb l'augment de l'euroescèpticisme en el Parlament Europeu en aquest procés i en les fórmules. Això no ho tinc clar, eh?, hauria de pensar-ho més. És cert que aquí, en aquest informe, que era previ a tot això, no se'n va fer massa esment, no?

Però..., i si una..., s'hauria..., una Europa més feble, això ens permetria utilitzar més l'argument del principi democràtic. Això jo tinc... No ho sé, la veritat és que hi hauria de reflexionar una mica més, no?, però és cert que l'escenari ha canviat. No sé si això influirà molt en la posició del reconeixement d'un estat català que demana la integració a la Unió Europea. I no sé si el fet que no hi són, encara, majories clares euroescèptiques..., això podria frenar o accelerar aquest procés. En qualsevol cas, és un element, evidentment, nou a tenir en compte, a l'hora de dissenyar estratègies. Això és així, sí.

Re més.

I moltes gràcies.

La presidenta del Parlament

Molt bé. Doncs, només agrair al doctor Viver i Pi-Sunyer la segona vegada que ha vingut aquí davant la comissió, per exposar els treballs que fins ara està fent o ha fet el consell assessor. Sí que amb els membres de la comissió en parlaré, per si ens interessa que algun d'aquests treballs, doncs, es pugui exposar d'una forma més llarga per poder-lo conèixer més a fons.

I, després, dir un parell de coses o tres. Una primera, en al·lusions a qui ara no hi és, que és el David Fernández, que ens ha comentat sobre els treballs de la comissió i el que quedava pendent. Aquest mes de juliol difícilment podem fer una altra reunió, perquè hi han moltes comissions en marxa, dos plens que es preveuen llargs —tant el que tenim la setmana que ve com el següent—, però sí que tenim pendents tres o quatre compareixences, i, per tant, les farem entre el mes de setembre i octubre, i mirarem a veure si ens interessa, doncs, posar-hi alguna compareixença més o algun tema més.

Segon, respecte al que hem parlat avui aquí, i de les cinc vies, doncs, constatar que n'hem fet una, però que sobretot —i això no ha sortit en la comissió— sí que crec que ens interessa a tots, a tots els grups parlamentaris, que el projecte de llei o la Proposició de llei de consultes, que és el que s'està treballant en aquest moment, i acabant els treballs probablement entre el 10 i el 15 d'aquest mes, doncs..., sobretot, que des del punt de vista no dic jurídic, sinó constitucional, tinguem..., encara que tenim tots els premis —perquè ens els recorren, perquè voldran fer-ho de totes totes—, evitar al

màxim que això pugui ser possible, almenys des de la visió catalana. I jo crec que aquí, doncs, tant el lletrat de la comissió, que coincideix que és el Toni Bayona, com el president del consell assessor i de l'Institut d'Estudis Autònoms, que té coneixement prou d'aquesta feina, doncs..., sí que els demano un esprint final en el qual tots els grups puguem estar una mica amatents al que ens puguin dir els dos lletrats en aquest moment, eh?

Tercer. Home, jo sí que voldria fer una referència. Potser és per experiència pròpia, però una referència al que ell ha qualificat com a autogovern «precari», perquè realment, doncs, jo puc dir, per experiència pròpia, que des de l'any 1980 —un any després o mig any després d'aprovar l'Estatut d'autonomia del 79— fins a l'any 2000 vaig estar en diferents àmbits en el Govern de Catalunya, i amb responsabilitats, i vaig ser de les que vaig negociar àrduament molts dels serveis que l'Estatut del 79..., ens permetien poder-ne assumir la competència, i, per tant, es va treballar moltíssim. I els primers deu anys van ser els millors anys, jo diria, de l'autogovern que volíem reclamar per a Catalunya —els primers deu anys. Els segons deu anys van ser més complicats, perquè van quedar tots aquells serrells importants que els governs de Madrid —fos PP o fos PSOE— posaven moltíssimes reticències perquè es poguessin assumir, i tant és així que alguns —alguns serveis i algunes competències— van quedar pendents del 79 —van quedar pendents del 79.

L'any 2000, per què es planteja un canvi? I es planteja des de diferents grups parlamentaris, i sobretot des del Grup Socialista, la necessitat d'una reforma de l'Estatut, perquè es veia que s'estaven acabant les possibilitats i ja no hi havia resposta per part dels diferents governs de Madrid. I durant tres anys llargs es treballa en diferents estudis —en aquest Parlament i en el Govern—, i després s'inicia tot el procés estatutari, que acaba com acaba. I que, realment, quan veus que..., no és que hi hagi un autogovern precari ara, és que va començar aquesta precarietat l'any 2000, i no hem remuntat. Al contrari: hem anat enrere i enrere. En moltes de les competències assumides, que ja no es discutia que Madrid hi pogués intervenir, ara hi intervenen. I intervenen en determinats aspectes que eren absolutament incomprensibles. I un exemple que poso: la Llei d'accés a l'advocacia —la Llei d'accés a l'advocacia. Va ser una llei que inicialment es va pactar amb Catalunya, es va pactar amb el Govern de Catalunya. Les proves, les fan des de Madrid. Una Llei d'accés a l'advocacia, quan aquí tenim 25.000 advocats només en el Col·legi d'Advocats de Barcelona. I pretenen des de Madrid, inclús en això, ficar-s'hi. Clar, dius, hem arribat a uns extrems... I ja no parlo dels temes centrals, com és el tema de la llengua: és que parlo de temes petits.

O sigui, hem reculat. I, realment, la sensació i la realitat és que aquesta reculada hi és, perquè si no, no estaríem així. Si l'Estatut del 2006, malgrat la seva *cepillada* —tal com va dir l'Alfonso Guerra—, arriba a aprovar-se tal qual després del referèndum, en aquest moment estaríem discutint els traspassos pendents, i

potser tindríem tranquil·litat durant quinze anys. Però això no va ser així. O sigui, no va ser voluntat nostra. Va ser un..., bé, una manera de fer política dels governs de Madrid. I això ha portat al que tenim ara. I en aquests moments, la realitat és que hi ha un gran percentatge de grups parlamentaris que pensen que aquest estat precari de l'autogovern existeix i hi és. Però és que, a més a més, tenim l'experiència, l'experiència viscuda de molts anys.

I ja està, no vull dir res més.

Agrair-te la feina que feu. (*Carles Viver i Pi-Sunyer diu: «A vosaltres.»*) Agrair al consell assessor que..., millor o pitjor, el que és segur és que hi ha bona voluntat, i, a més, segur que hi ha expertesa en molts àmbits, i que servirà per poder tenir més clarament què és el que volem per a la Catalunya del futur.

Moltes gràcies.

La sessió s'aixeca a un quart de set del vespre i quatre minuts.